

ΙΛΙΣΟΣ

ΕΡΕΥΝΑ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ-ΤΕΧΝΗ

*Η απλότητα είναι δάσκαλος της σοφίας
και δάσκαλος της αλήθειας.*

ΦΙΛΟΣΤΡΑΤΟΥ (Τα εις τον Τυνέα Απολλώνιον Ζ,Χ)

*(Εντέλεια γαρ διδάσκαλος μεν σοφίας, διδάσκαλος δε αλη-
θείας).*

ΕΤΟΣ 41ον

ΤΕΥΧΟΣ 223

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ-ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ-ΜΑΡΤΙΟΣ 1996

ΠΕΡΙΕΡΧΟΜΕΝΑ ΤΕΥΧΟΥΣ

Η Θέληση της Μοίρας. Από την Ελληνική αρχαιότητα.	1
Οικουμενικού Πατριάρχη Βαρθολομαίου: Όχι απογοήτευση, αλλά συνέχιση της προσπάθειας	3
Αντ. Αδριανοπούλου: Η Ελληνική Θεοσοφία.	4
Ι. Β. Γκαίτε: Προς τους αγωνιστές της Ελληνικής επανάστασης του 1821	7
Η μετενσάρκωση διδάσκεται στη βίβλο;	8
Χριστ. Καμαρωτάκη: Χριστός Ανέστη.	12
Ο. Αϊβανχόφ: Η νόηση και η Καρδιά.	13
Ν. Καζαντζάκη: Αρμονία καρδιάς και νου.	13
Ι. Χατζηνικολάου: Διάλογος παππού και εγγονού.	14
Άντας Μπρούμη: Ο ήλιος της Ελλάδος.	15
Ο. Αϊβανχόφ: Τα τάλισμαν.	17
Το Μυστικό της αταραξίας.	18
Ιωάννη Βασιλή: Βαθείες αλήθειες από στόμα απλοϊκού ανθρώπου.	19
Το καθήκον των πλουσίων.	29
Πλουτάρχου: Δεισιδαιμονία και αθεΐα	29
*Υμνος στην Αθήνα.	30
Πλουτάρχου: Περιφλαγίας.	32
Παν. Βλαχοπούλου: Μπροστά στο υπερφυσικό.	33
Λόγοι σοφοί.	34
Κ. Γρηγοριάδη: Καζία και άνθρωπος.	35
Τα πλούτη: Από τη σοφία της Ανατολής και της Ελλάδας.	37
Πνευματικές υποθήκες του διορατικού μοναχού Παΐσιου.	39
Κωστή Μελισσαρόπουλου: Ο νόμος του Κάριμα.	41
Χαράλ. Μπάρακλη: Απολλώνιος ο Τριανός	47
Από τη διαθήκη του Βίκτωρος Ουγκώ.	55
Ο φύλακας άγγελος.	56
Κατάρα, δίκαιη και άδικη.	57
Πρόγραμμα ομιλιών Απριλίου - Μαΐου - Ιουνίου.	61

ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΕΛΕΥΘΕΡΑΣ ΣΚΕΨΕΩΣ
Βουκουρεστίου 25 Κωδ. Ταχ. 106 71, Αθήνα Τηλ. 362.0702

Λιανέμεται δωρεάν εις τα μέλη

Ιδρυτής + ΚΩΣΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΑΡΟΠΟΥΛΟΣ

Ιδιοκτησία - Έκδοση: Θεοδόμηκη Εταιρεία εν Ελλάδι

Συντακτική Επιτροπή: Π. Αναγνώστου, Χ. Μπάρακλης, Π. Παπασιλιώτης

Έτος 41ον, Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 1996, Τεύχος 223

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΑ

Η ΘΕΛΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΙΡΑΣ

Τα παρακάτω συνέβησαν στον Ιταλό Ευθύνοο. Ήταν γιός του Πλούσιου από την Τερίνα, ανθρώπου που ήταν πρώτος στο μέρος εκείνο όσο αφορά την αρετή, τον πλούτο και τη φήμη, και ο Ευθύνοος πέθανε ξαφνικά από άγνωστη αιτία. Ο Πλύσιος, λοιπόν, υποψιάστηκε, όπως ίσως θα υποψιαζόταν και κάθε άλλος στη θέση του, ότι ο γιος του μπορεί να πέθανε από δηλητήριο, γιατί ήταν ο μοναδικός κληρονόμος μεγάλης ακίνητης περιουσίας και χρημάτων. Μη γνωρίζοντας πώς αλλιώς να βεβαιωθεί για τις υποψίες του, κατέφυγε σε κάποιο ψυχομαντείο και αφού πρόσφερε τις επιβαλλόμενες από τα έθιμα θυσίες, έπεσε να κοιμηθεί σ' αυτό το μέρος και είδε το εξής όραμα: Του φάνηκε πως τον πλησίασε ο πατέρας του και εκείνος, μόλις τον είδε του αφηγήθηκε τι είχε συμβεί με τον γιό

του και άρχισε να τον παρακαλεί και να τον ικετεύει να τον βοηθήσει να βρει τον άνθρωπο που ήταν υπεύθυνος για τον θάνατό του. Τότε ο πατέρας του αποκρίθηκε: «Γ' αυτό ήρθα. Πάρε από τούτον εδώ ό,τι σου φέρνει, και από αυτά θα μάθεις τα πάντα σχετικά με τα γεγονότα που σε θλίβουν»· του έδειξε τότε ένα νέο που τον ακολουθούσε ο οποίος έμοιαζε στον γιο του Ευθύνοο και είχε ηλικία και ανάστημα παρόμοιο με κείνον. Ο Ηλύσιος τον ρώτησε λοιπόν ποιός ήταν, και κείνος είπε: «Είμαι το φάντασμα του γιου σου», και λέγοντας αυτά του έδωσε ένα μικρό σημείωμα. Ο Ηλύσιος το άνοιξε και είδε γραμμένους τους τρεις παρακάτω στίχους:

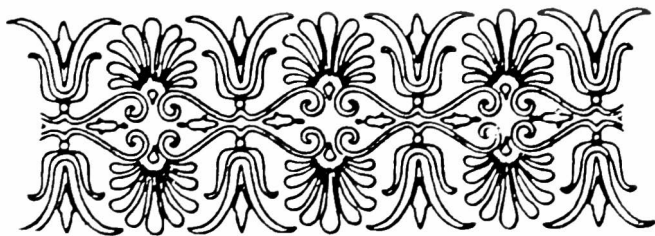
Στ' αλήθεια ο νους των ανόητων ανθρώπων πλανιέται μέσα στην άγνοια· ο Ευθύνοος κείται νεκρός **με απόφαση της Μοίρας**· γιατί ούτε γι' αυτόν ήταν καλό να ζεί, ούτε για τους γονείς του.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Ηθικά 109 Β - C - D. Μετάφρ. «ΚΑΚΤΟΣ»)

Ο Πυθαγόρας σιναιπούσε στους μαθητές του ν' απέχουν από την κρεοφαγία... και όσο για τη δόξα και τον πλούτο, καθαρή αντίσταση και περιφρόνηση.

ΛΑΜΒΛΙΧΟΥ (Περί του Πυθαγορικού βίου, IF, 68 - 69)

(Προς δε τούτοις εμφύχων ατοχήν πάντων...δόξης τε και πλούτου και των ομοίων ανεπιτήδευτον περιφρόνησίν τε και κατεξανίασιν).

Ο ΔΡΟΜΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗ ΛΥΤΡΩΣΗ ΠΕΡΝΑ ΑΠΟ ΕΜΠΟΔΙΑ

ΟΧΙ ΑΠΟΓΟΗΤΕΥΣΗ, ΑΛΛΑ ΣΥΝΕΧΙΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑΣ

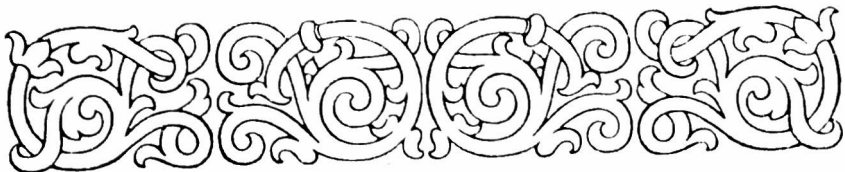
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΧΗ ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ

Ο άνθρωπος του 20ου αιώνας, ο οποίος έχει εγκλωβισθή εις την διαρκή επιδίωξιν υλικών αγαθών και κοσμικών αξιωμάτων, αξίζει να ακούσῃ την προτροπὴν του Αγίου Ιωάννου (της Καρπάθου): Να επιδιώκωμεν ὄχι τὰς προσωκαίρους ἀξίας αἱ ὁποῖαι διαρκοῦν ὅσον ὁ παρὼν βίος, ἀλλὰ τὰς αἰωνίους καὶ ἀφθάρτους, αἱ ὁποῖαι προέρχονται ἀπὸ τον Θεόν...

Ὅσοι ὁμῶς αγωνίζονται σήμερον δι' ἀνωτέρας ἀξίας καὶ ἰδανικά, ἀντιμετωπίζουν πολλὰ ἐμπόδια καὶ κινδυνεύουν νὰ ἀποτύχουν καὶ νὰ ἀπελπισθοῦν.

Δι' αὐτούς τοὺς ἀθλητὰς τῶν καλῶν ἀγῶνων ἰσχύει ἡ ὑπόδειξις τοῦ Αγίου, νὰ προσέχουν, εἰ δυνατόν, νὰ μὴ πέσουν: «Πᾶση δυνάμει ἀσφαλίζου μὴ πίπτειν. Τὸ γὰρ πίπτειν, οὐ πρέπει τῷ ἰσχυρῷ ἀθλητῇ». **Ἀλλ' εἴν πέσουν, νὰ μὴ ἀπογοητευθοῦν**, ἀλλὰ νὰ ἐγερθοῦν ἀμέσως διὰ νὰ συνεχίσουν τὴν προσπάθειαν: «Εἴν δε συμβῇ πεσεῖν, εὐθὺς ἀναπήδησον καὶ στήθι πάλιν εἰς τὸν καλὸν ἀγῶνα».

(Ἀπὸ τὴν ομιλίαν τοῦ σπὴν Κάρπαθο στὶς 25 / 10 / 94. Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Ἡ εἰρηνικὴ πορεία τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου στο Αἰγαῖο». Ἐπιμέλεια Γεωργίου Ἀθ. Χώρα).

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΘΕΟΣΟΦΙΑ

ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

(από το θεοσ. Δελτίον του 1938)

Εάν με την λέξιν Θεοσοφία εννοῦμεν την περί τα θεία γνώσιν, το περιεχόμενον αὐτῆς ἢ το γνωστόν εἰς τοὺς Ἑλληνας πολλάς εκατο-
νταετηρίδας προ τῆς αφετηρίας τῆς καθ' ἡμᾶς χρονολογίας. Εἴαν δε
λάβωμεν ὑπ' ὅψει, ὅτι ὑπὸ τοὺς ἐλληνικοὺς περί θεῶν μύθους ἐκρύ-
πτοντο ἀλήθειαι, εἰς το βᾶθος τῶν ὁποίων μόνον οἱ τελείως μεμνη-
μένοι ἠδύναντο νὰ φθάσουν, τότε ἡ Θεοσοφία ἦν θει ἐν Ἑλλάδι
χιλιετηρίδας τινὰς προ τῆς χρονολογικῆς ταύτης αφετηρίας. Κατὰ
τὴν γνώμην μας, οἱ περί θεῶν μῦθοι τῶν Ἑλλήνων δὲν ἦσαν ἀποκρύ-
μα τῆς φαντασίας ἀφελῶν ἀνθρώπων, ζητούντων διὰ τούτων νὰ
ερμηνεύσουν κατὰ πρωτόγονον τρόπον τὰ φυσικά φαινόμενα, ἀλλ'
ἀλληγορικὴ παράστασις ἀληθειῶν ἐνυπαρχουσῶν ἐν τῇ φύσει τοῦ
πνεύματος ἢ λειτουργιῶν τῆς καθόλου, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀνθρωπίνης
ψυχῆς. Ὑπῆρξαν δὲ ἀνέκαθεν εἰς τὰς Ἑλληνικὰς χώρας σοφοὶ
ἄνδρες καὶ γυναῖκες, οἵτινες κατείχον τὰς θείας ταύτας γνώσεις, τὰς
ὁποίας μετέδιδον πρὸς τοὺς ζητούντας νὰ τὰς μάθωσι εἰς τὰς ὀργα-
νώσεις ἐκεῖνας, τὰς ὁποίας ὠνόμασαν «Μυστήρια». Τὰ πρόσωπα
ταῦτα οἱ μεταγενέστεροι φιλόσοφοι ὠνόμασαν «Θεοφιλεῖς», «ἐγγύς
θεῶν οἰκοῦντας», κ.λ.π.

Μυστήρια ἐλειτούργησαν ἐν τῷ παρελθόντι εἰς ὅλας τὰς χώρας
τῆς γῆς καὶ εἰς ὅλας τὰς εποχάς. Καὶ οἱ πολιτισμοί, οἵτινες ἦνθησαν
εἰς διαφόρους χώρας κατὰ ὠρισμένας χρονικὰς περιόδους δὲν ἐδη-
μιουργήθησαν παρὰ ὑπὸ τὴν ὥθησιν καὶ τὴν ἡγεσίαν τῶν ἀνθρώπων
τῶν Μυστηρίων, οἵτινες ἐρχόμενοι εἰς μίαν κατὰστασιν ἀμέσου ἐπο-
πτείας τοῦ Ἀληθοῦς καὶ τοῦ Ωραίου, μετέφερον τὰς ἐσωτερικὰς τῶν
παραστάσεις εἰς τὰς κοινωνίας, τὰς ὁποίας διέπλαιψον κατὰ τὰ
πρότυπα ταῦτα καὶ οὕτως ἐδημιουργήθησαν ἡ φιλοσοφία, ἡ Τέχνη
καὶ ἡ Ἐπιστήμη τῶν διαφόρων λαῶν, τῶν ὁποίων τὰ διασωθέντα
μέχρις ἡμῶν λείψανα θαυμάζομεν σήμερον.

Εἴαν, κατὰ τὸν Ἐδουάρδον Συρέ, ὁ πολιτισμὸς ἐκάστης χώρας
εἶναι ἡ ἀνταύγεια τῶν Μυστηρίων, ἀτινα ἐν αὐτῇ ἐλειτούργησαν, τὰ
Ἑλληνικὰ Μυστήρια ὑπερεῖχον ὅλων τῶν ἄλλων Μυστηρίων τῶν
Ἀνατολικῶν λαῶν, διότι αἱ ἐκδηλώσεις αὐταὶ τοῦ πολιτισμοῦ ἐφθαι-

σαν εν Ελλάδι εις άφθαστον ύψος.Και ου μόνον τούτο ! Αλλ' εκείνο, όπερ διακρίνει προ παντός τον Ελληνικόν πολιτισμόν από τους άλλους , είναι ότι ούτος εις τας εκδηλώσεις και της πολιτείας και της θρησκείας και της φιλοσοφίας ενορακώνει το ανθρωπιστικό ιδεώδες, το οποίον ουδένα άλλον πολιτισμό χαρακτηρίζει, και ιδία την έννοιαν της ελευθερίας, χάρις την οποίαν και διεσώθη επι μακρόν ούτος επανελημμένος από τον κατακλυσμόν της βαρβαρότητος. Δεν είναι λοιπόν δίκαιον να τιμώμεν ημείς προ παντός οι Έλληνες την ελληνικήν έμπνευσιν και σκέψιν, αίτινες και εδημιούργησαν το «Ελληνικόν θαύμα» ;

Η λειτουργία των Ελληνικών Μυστηρίων δεν αφεώρα μόνον την μετάδοσιν των αληθειών περί της αρχής της ουσίας και της λειτουργίας του Σύμπαντος και της τροχιάς την οποίαν διαγράφει παν ψυχικόν ον, αλλά και την λίτρωσιν των ψυχών δια των λειτουργιών του πνευματικού κόσμου, τας οποίας παρέσθησαν αλληγορικώς εις τας εικόνas της Ελληνικής Μυθολογίας. Και δια τούτο δεν υπάρχει Έλλην φιλόσοφος, ποιητής ή ρήτωρ, όστις να εμνημόνευσε των Ελληνικών μυστηρίων και όστις να μην υπηνίχθη το μέγα τούτο δώρον το παρασχεθέν εις τους ανθρώπους υπό της Δήμητρος, θεάς των Μυστηρίων.

« Δήμητρος γαρ αφικομένης εις την χώραν ημών ότε επλανήθη, της Κόρης αρπαχθείσης, και προς τους προγόνους τους ημετέρους ευμενώς διατεθείσης εκ των ευεργεσιών, ας ουχ' οιδόν τ' άλλοις ή τοις μεμνημένοις ακούειν, και δούσης δωρεάς διττάς, αίπερ μέγισται τυγχάνουσιν ούσαι, τους τε καρπούς, οι του μη θηριωδώς ζην ημάς αίτιοι γέγοναι, και την τελετήν , ης οι μετέχοντες περί τε της του βίου τελευτής, και του σύμπαντος αιώνος, ηδίδους τας ελπίδας έχουσιν» - είπεν ο ρήτωρ Ισοκράτης εις τον περί της πόλεως των Αθηνών « Παναηγυρικόν » του.

Ατυχώς δια την ανθρωπότητα τα Μυστήρια έκλεισαν υπό το κύμα της αμαθείας και του σκοότους και ουδέν περί αυτών ακριβές δυνάμεθα να πληροφορηθώμεν. Και δια τούτο σήμερον προσπαθούμεν να αποκτήσωμεν « γνώσεις περί τα θεία» δια της μελέτης παντός ό,τι σώζεται εκ των αρχαίων κειμένων και παντός ό,τι έχει περισωθή εκ των αρχαίων παραδόσεων εις χώρας, εις ας έχουν καταφύγει γνώσται τινές των αληθειών. Οι δε ερευνηταί της Αληθείας δεν πρέπει να παραλείψουν κανένα τρόπον, δι' ου δύνανται να φθάσουν μέχρι των αληθειών τούτων. Έν τοιούτον μέσον είναι και η μελέτη της Ελληνικής Παραδόσεως. Εις την παρωχημένην Ελληνικήν αρχαιότητα οι γνώσται των αληθειών της Φύσεως

ωνομάσθησαν «Σοφοί». Ο μέγας όμως Πυθαγόρας είς εκ των επτά σοφών, ευρίσκων την προσωνυμίαν ταύτην πολύ βαρείαν, καθόσον και ο μεγαλύτερος σοφός γνωρίζει πολύ ολιγώτερα των όσων έχει ανάγκη να μάθη, ωνόμασε τους ερευνητάς της Αληθείας «Φιλοσόφους» και έκτοτε εδόθη ο χαρακτηρισμός ούτος εις τους ζητούντες την αλήθειαν και εδημιουργήθη ο όρος «Φιλοσοφία». Όλοι σχεδόν οι αρχικοί δημιουργοί της Ελληνικής Φιλοσοφίας, Πυθαγόρας, Θαλής, Δημόκριτος, Παρμενίδης, Πράκλειτος, Εμπεδοκλής, Πλάτων κ. ά., είχαν μνηθή εις τα Μυστήρια της Ανατολής ή και είχαν σχέσεις, προς τους ιερείς των Ελληνικών Μυστηρίων. Τα δε συστήματα, άτινα διέτύπωσαν, είχαν ως κοινήν βάσιν, την διδασκαλίαν των Μυστηρίων, και διά τούτο όλα τα συστήματα ταύτα δι' ένα προσεκτικόν παρατηρητήν δεν διαφέρουν παρά μόνον κατά τους όρους και τας λεπτομερείας και αποτελούν εν ενιαίον σύνολον όπερ δυνάμεθα να διακρίνωμεν ως «Ελληνικήν Φιλοσοφίαν», ητις και αποτελεί την προπαιδείαν δια την έρευναν και των ενδοτέρων λειτουργιών της Φύσεως.

Σημείωση: Διατηρήσαμε τη γλώσσα του συγγραφέα.

Ο Γκαίτε για την αγάπη

Απο τον «Φάουστ»

Όποιον αληθινά αγαπάει,
αυτόν η αγάπη στα ουράνια θα τον πάει!

(στ. 11750 - 11751)

*

Αγάπη είναι των πνευμάτων η ουσία,
αγάπη είναι του Θεού η παρουσία
αιώνια στον κόσμο η αγάπη πλανιέται,
και μες στην αγάπη ευλογία γεννιέται.

(στ. 11923 - 11926)

*

Δύναμη λυτρώμοιου δεν είναι, άλλη,
απ' την αγάπη την αιώνια, τη μεγάλη!

(στ. 11958 - 11959, μετάφρ. Ι. Παυλάκη)

Προς τους αγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης του 1821

Ω, περήφανα της γης αυτής παιδιά,
πολέμων γέννημα και θρέμμα!
για λευτεριά δεν τσιγκουνεύεστε το αίμα.
Φλόγα ιερή σας καίει την καρδιά,
έχετε αδούλωτη κι αδάμαστη ψυχή·
κι όσοι παλεύουν σαν κι εσάς ετούτον τον καιρό
απ' την παλικαριά σας την τόσο ζηλειτή
θενά κερδίσουν από σας μέγα αγαθό!

Όποιος θέλει νά' ναι δοξασμένος,
με τούτους τους λεβέντες πολεμά.
Τώρα, εμπρός!
για δόξα καιρός,
είν' ο στίβος ανοιχτός.

ΓΚΑΙΤΕ (Φάουστ, στίχοι 9842 - 9850 και 9871 - 9875. μετάφ. Ι. Πανλάκη).

*Ω Θεέ μου! Εσύ μεγαλοδύναμε, γαλήνεψέ με,
στην καρδιά μου και στο νου μου φώτισέ με!*

ΓΚΑΙΤΕ (Φάουστ, στ. 11885 - 11886)

Η ΜΕΤΕΝΣΑΡΚΩΣΗ ΔΙΔΑΣΚΕΤΑΙ ΣΤΗ ΒΙΒΛΟ;

Του CHARLES LUNTZ (Από το *Ancient Wisdom*)

Επειδή, για πολλούς, η Βίβλος είναι το ύψιστο κριτήριο για το αληθές οποιασδήποτε διδασκαλίας, οι απαντήσεις σ' αυτό το ερώτημα πιθανόν να είναι ιδιαιτέρως ενδιαφέρουσες για αρκετούς αναγνώστες.

Ο πιστεύων στην μετενσάρκωση είναι ικανός να περιορίσει τα επιχειρήματά του σε Βιβλικές πηγές και ν' αποδείξει ότι η μετενσάρκωση αποτελούσε κοινή πίστη του λαού των Βιβλικών χρόνων, ότι ήταν πίστη μεγάλων προφητών της Παλαιάς Διαθήκης, όπως ο Ιερεμίας, καθώς και εμπνευσμένων ανδρών της Καινής Διαθήκης, όπως ο Θεός Αγ. Ιωάννης, αλλά επίσης ότι κατενοείτο, ε πιστεύετο και εδιδάχθη από τον μέγιστον όλων των Βιβλικών προσώπων - τον Ιησούν Χριστόν. Υπάρχουν, επί πλέον, πρόσθετα στοιχεία από τα Απόκρυφα Ευαγγέλια και τα συγγράμματα των Πατέρων της Εκκλησίας, περί του ότι η Μετενσάρκωση αποτελούσε σινηθισμένη διδασκαλία επί αιώνες μεταξύ Ιουδαίων και Χριστιανών.

Όλα αυτά θα εκπλήξουν εκείνους που νομίζουν ότι ξέρουν την Βίβλο τους από εξώφυλλο έως εξώφυλλο και που δεν ανεκάλυψαν ποτέ αυτά τα στοιχεία, τα οποία είναι τόσο σαφή, ώστε δεν επιδέχονται άλλη εξήγηση.

Ας αρχίσουμε από μια βεβαίωση ενός από τα τελευταία κεφάλαια της Παλαιάς Διαθήκης (Μαλαχίου Δ' 4): «Και ιδού εγώ αποστελώ υμίν Πλάιαν τον Θεσβίτην, πριν ή ελθείν την ημέραν Κυρίου την μεγάλην και επιφανή».

Ας γυρίσουμε τώρα στο κατά Ματθαίον ευαγγέλιον (ΙΖ' 10-13):

«Και επηρώτησαν αυτόν οι μαθηταί αυτού λέγοντες· τί ουν οι γραμματεῖς λέγουσιν ότι Πλάιαν δεῖ ελθείν πρῶτον; ο δε Ιησοῦς αποκριθεὶς εἶπεν αυτοῖς· Πλάις μεν ἔρχεται πρῶτον και αποκαταστήσει πάντα· λέγω δε υμῖν ὅτι Πλάις ἤδη ἦλθε, και ουκ ἐπέγνωσαν αὐτόν, ἀλλ' ἐποίησαν ἐν αὐτῷ ὅσα ἠθέλησαν· οὕτω και ο υἱὸς του ανθρωπου μέλλει πάσχειν ὑπ' αὐτῶν· τότε συνήκαν οι μαθηταί ὅτι περί του Ιωάννου του βαπτιστοῦ εἶπεν αυτοῖς».

Εάν αυτό το χωρίον δεν σημαίνει ότι ο Ιησοῦς ανεφέρθη στον Ιωάννη τον Βαπτιστήν ως μετενσάρκωση του Πλάι, του παλαιού Εβραίου προφήτου, τότε τί σημαίνει;

Απόπειρα διαφυγῆς από το σαφές νόημα θα μπορούσε να γίνει

βάσει της αφηγήσεως της Π. Διαθήκης (Δ' Βασιλειών, Β' 11): «Και ιδού άρμα πυρός και ίπποι πυρός και διέστειλαν ανά μέσον αμφοτέρων, και ανελήφθη Ηλίου εν συσσεισμού ως εις τον ουρανόν». Μερικοί δέχονται ότι το χωρίο αυτό σημαίνει ότι ο Ηλίας ανελήφθη στον Ουρανό με το φυσικό του σώμα, έμεινε μερικους αιώνες εκεί και ξαναφάνηκε ως Ιωάννης. Αλλά μια τέτοια εκδοχή δεν συμβιβάζεται με την αφήγηση του Ευαγγελιστού Λουκά (Α' 7 - 17 και 41) για την γέννηση του Ιωάννου κατά τον συνήθη τρόπο. Επίσης ο Ιωάννης απεκεφαλίσθη από τον Ηρώδη και πέθανε κατά τον συνήθη τρόπο. Φαίνεται παράλογο να διατηρήθη το φυσικό σώμα του Ηλίου επί εκατοντάδες ετών, ώστε όταν θα ξαναγεννιόταν ως Ιωάννης να έχει το νέο φυσικό του σώμα τέτοιο τέλος. Ο Ηλίου θα πρέπει να πέθανε κανονικά, άλλως δεν θα μπορούσε, καθώς υπενέσσεται ο Ιησούς, να ξαναγεννηθεί ως Ιωάννης. Το πύρινο άρμα και οι πύρινοι ίπποι δεν σημαίνουν ότι ο Ηλίου ανελήφθη ολόσωμος εις τον ουρανό. Το όραμα του Ελκιάε, μαθητού του Ηλίου, αναφέρεται περισσότερο λογικά στην ψυχή ή πνεύμα. Δεν υπάρχει βάση για διαφορετική ερμηνεία. Εις την Επιστολή του Ιακώβου (Ε' 17) αναφέρεται ότι «Ηλίας άνθρωπος ην ομοιωθήης ημίν».

Αναγγέλλων την επικείμενη γέννηση του Ιωάννου στους γονείς του, ο άγγελος edήλωσε (Λουκά Α' 17): «Και αυτός προελεύσεται ενώπιον αυτού (του Κυρίου) εν πνεύματι και δυνάμει Ηλίου». Η έννοια της περικοπής αυτής είναι ότι δεν θα ξαναγεννιόταν η παλαιά προσωπικότης, αλλά το Εγώ ή Πνεύμα κατά την νεώτερη ορολογία, με όλην την αποκτημένη του δύναμη. Ο Ηλίας ήταν νεκρός ως προσωπικότης, αλλά το ισχυρό πνεύμα που κατείχε το Εγώ του ως αποτέλεσμα της μεγάλης εκείνης ενσάρκωσης, θα ξαναγεννιόταν ως Ιωάννης.

Υπάρχει όμως και άλλη απόδειξη ότι επρόκειτο για μετενάρκωση καθώς την εννοούμε και ότι το κείμενο δεν μπορεί να παρερμηνευθεί. Ο Ευαγγελιστής Ματθαίος δίδει (ΙΔ' 10) την περιγραφή του βιαίου θανάτου του Ιωάννου. Στο ίδιο ευαγγέλιο (ΙΣΤ' 13 - 14) αναφέρονται τα εξής:

«Ελθών δε ο Ιησούς εις τα μέρη Καισαρείας της Φιλίππου ηρώτα τους μαθητάς αυτού λέγων· τίνα με λέγουσιν οι άνθρωποι είναι τον υιόν του ανθρώπου; οι δε είπον· οι μεν Ιωάννην τον βαπτιστήν, άλλοι δε Ηλίαν, έτεροι δε Ιερεμίαν ή ένα των προφητών».

Αλλά, ο Ιωάννης ο Βαπτιστής ήταν νεκρός, εάν δε υποθεθεί ότι ο Ηλίας δεν είχε πεθάνει ποτέ, δεν τίθεται ζήτημα για τον Ιερεμία και τους άλλους προφήτες ότι είχαν πεθάνει και μάλιστα προ πολλού. Τι

απομένει, λοιπόν, από την άποψη ότι δεν αποδεικνύεται η πίστις στην μετενσάρκωση με το να θεωρήται ο Ιωάννης ως ο Ιλίας, διότι ο Ιλίας δήθεν διετηρέιτο ζωντανός στο παλαιό φυσικό του σώμα, με θάψμα; Ο Θεός είπε ότι θα στείλη τον Ιλίαν, λέγει ο Μαλαχίας. Εις μάτην όμως αναζητούμε μια λέξη ότι επρόκειτο επίσης να στείλη τον Ιερεμία ή άλλον εκ των προφητών. Και πουθενά δεν αναφέρεται ότι επρόκειτο να ξαναστείλει τον Ιωάννη τον Βαπτιστή.

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο λαός πίστευε ότι ο Ιησούς ήταν ή ο Ιωάννης ή ο Ιερεμίας ή «ένας εκ των προφητών», εκτός του ότι πίστευε ότι μπορεί να ήταν ο Ιλίας. Και αφού ο Ιερεμίας, ο Ιωάννης και άλλοι προφήται ήσαν νεκροί, η ιδέα ότι ο Ιησούς θα ήταν ένας από αυτούς **τι άλλο μπορεί να είναι παρά η πίστις εις την μετενσάρκωση;** Υπάρχει όμως και άλλη πιο ασφαλής ένδειξη περί του ότι η μετενσάρκωση αποτελούσε λαϊκή πίστη κατά την εποχή του Ιησού και επεδιοκιμάζετο από Αυτόν.

Εις το κατά Ιωάννην ευαγγέλιον (Α' 1-3) υπάρχει η απόδειξις:

«Και παράγων είδεν άνθρωπον τυφλόν εκ γενετής και ηρώτησαν αυτόν οι μαθηταί αυτού λέγοντες· ραββί, τίς ήμαρτεν, ούτος ή οι γονεείς αυτού, ίνα τυφλός γεννηθεί; απεκρίθη Ιησούς· ούτε ούτος ήμαρτεν ούτε οι γονεείς αυτού, αλλ' ίνα φανερωθή τα έργα του Θεού εν αυτό».

Το χωρίο αυτό αναγινώσκεται χιλιάδες φορές ετησίως στις εκκλησίες και αποτελεί ένδειξη του πόσο οι εσωτερικές αλήθειες, οι οποίες περιέχονται στην Βίβλο, αμελούνται από εκείνους που την σέβονται, διότι ελάχιστοι διερωτήθηκαν: Πώς ένας άνθρωπος μπορούσε να είχε αμαρτήσκει ώστε να τιμωρηθεί με το να γεννηθεί τυφλός, εκτός αν δεν είχε ζήσει και προηγουμένως;

Δέν είναι προφανές ότι οι μαθητές πίστευαν εις πρῆπαρξιν; Διαφορετικά, η ερώτηση δεν είχε νόημα. Και πού θα μπορούσε να είχε ζήσει και να αμαρτήσκει, ώστε να αξίζει φυσική τυφλότητα, εκτός από την γη;

Είναι αξιοσημείωτο ότι ο Ιησούς δεν εμέμφθη τους μαθητάς για ψευδές δόγμα. Δεν εξεφράσθη εναντίον της ιδέας αυτής ως τεραιώδους ή βλασφήμου. Φαίνεται ότι απεδέχθη το ερώτημα ως τελείως φυσικό και ήρεμα έδωσε απάντησι. Η απάντησί του λέγει ότι σ' αυτήν την συγκεκριμένη περίπτωση η τυφλότητα δεν ήταν κύρωση για αμαρτίες του παρελθόντος, αλλά ότι ο ενοσρκωμένος στον τυφλό άνθρωπο ήταν μια μεγάλη ψυχή που είχε προσφερθεί εθελουσίως ως αντικείμενο της θαιμιασίας εκδιδῶσης της θεικής δύναμης. Οι επόμενες πράξεις του ανθρώπου μετά την ανάκτηση

της οράσεώς του αποτελούν παραπλάνη ένδειξη υπέρ της απόψεως αυτής. Το σημαντικό σημείο είναι ότι οι μαθηταί έθεσαν ένα ζήτημα άμεσα αναφερόμενο στην μετενοάρθρωση και ο Ιησούς το εδέχθη ως φυσικόν. Εάν επρόκειτο περί κακώς τιθεμένου ζητήματος, περί ψευδούς πίστεως, ο Ιησούς θα το αντιπαρήρχετο, καθώς έπραξε: Είπε ότι δεν εφημερόζετο ε' εκείνη την περίπτωση, αλλά δεν επρόφερε λέξη ή μομφή για την φύση της ερωτήσεως.

Ας κατάρξουμε τι μπορούμε να βρούμε στην Π. Διαθήκη.

Είς τον Ιερεμία (Α' 4-5) υπάσχει ακόλυνθος προικοποίη:

«Και εγένετο λόγος Κυρίου προς με· προ του με πλάσαι σε εν κοιλία επίσταμαι σε και προ του σε εξέλθω εν μήτρας ηγίακά σε, προ μήτην εις έθνη τέθεικά σε».

Εκτός εάν ο Ιερεμίας ήταν ήδη μεγάλη ψυχή προ της γεννήσεώς του, πώς θα μπορούσε να γίνει άξιος αυτής της μεγάλης αποστολής του Κυρίου και πώς ο Κύριος θα τον εννόριζε προτού αρχίσαι την φροντίη του ύπαρξιν; Εκτός αν είχε ζήσει σε κάποιον άλλη κατάρτιση; Και πώς είχε διακριθεί ώστε ο Κύριος ν' αναγνωρίσει την αξία του προτού λάβη μορφή; Εκτός αν είχε καλώς επιτελέσει το καθήκον του σε άλλες ζωές;

Τέλος, ας πάρουμε το περίφημο χωρίο της Αποκαλύψεως (Γ' 12): «Ο νικών, ποιήσω αυτόν στύλον εν τω ναώ του Θεού μου, και έξω ου μη εξέλθω έτι». «Έξω» πού, εκτός αν όχι σε νέες ενσωματώσεις; Όταν γίνει συμβολικώς στύλος του ναού του Θεού, σημαίνει ότι έληξε γι' αυτόν η επίγεια ζωή. Αλλά χρειάζονται πολλές ζωές για να επιτευχθεί αυτός ο μεγάλος σκοπός.

Λοιπόν, η Μετενοάρθρωση διδάσκεται στη Βίβλο; Αληθώς διδάσκεται για τους «έχοντας ώτα ακούειν». Αλλά τα χωρία είναι τελείως ανεξήγητα κατά άλλον τρόπο, εάν δεν αποτελούν υπαινιγμούς στο κεντρικό γεγονός της εξέλιξης της ψυχής. Εάν δεν σημαίνουν μετενοάρθρωση, τι σημαίνουν - τί μπορεί να σημαίνουν;

Η πίστη αυτή ήταν κοινώς παρελθεδεγμένη στους Βιβλικούς χρόνους. Ουδαϊσμός της Βίβλου καταδικάζεται, ούτε περιέχεται η ελαχίστη προειδοποίηση ότι είναι ψεύτιση ή επικίνδυνη. Οι μεγάλοι διδάσκαλοι της Βίβλου άμεσα ή έμμεσα δείχνουν την πλήρη κατανόηση και επιδοκιμασία τους. Εάν προβληθώ η αντίρρηση γιατί δεν εδιδάχθη η άποψη αυτή τελείως σαφώς, η απάντηση είναι ότι δεν υπήρχε ανάγκη απωλείας χρόνου προς διδασκαλία πραγμάτων που ήσαν κοινότοπα.

Στο ερώτημα για την μετενοάρθρωση «Υπάρχει στην Βίβλο;», η απάντηση είναι καταφατική.

ΑΠΟ ΤΙΣ ΓΡΑΦΕΣ

Χριστός Ανέστη

ΧΡΙΣΤ. ΚΑΜΑΡΩΤΑΚΗ

«Και αφού επέρασε το Σάββατον Μαρία η Μαγδαληνή και Μαρία η μήτηρ του Ιακώβου και η Σαλώμη, αγόρασαν αρώματα δια να έλθουν και αλείψουν αυτόν. Και εισερχόμενες εις το μνημείον, ο λίθος του οποίου ήτο μετατοπισμένος εκ της εισόδου, είδαν ένα νέον καθήμενον εις τα δεξιά, ενδεδυμένον στολήν λευκήν και ετρόμαξαν. Ο δε λέγει προς αὐτές: Μη τρομάζετε. Ἰησοῦν ζητεῖτε τον Ναζαρινόν τον εσπαρμένον; Ανέστη! ».

Ἡ ἰδέα τῆς ἀναστάσεως ἦταν πανάρχαιο κληροδότημα του πνευματικοῦ κόσμου προς τὴν πάσχουσα ἀνθρωπότητα, ἡ οποία με τὴν ἐλπίδα αὐτὴν διήνησε τὴν μακροαίωνα ἀνοδικὴν πορεία τῆς. Ὁ Χριστὸς με τὸ θαῦμα τῆς ἀναστάσεως ἐδικαίωσε τοὺς πόθους τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπαλήθευσε τὸ γράμμα του νόμου και τὸ ἔκανε πνεῦμα. Ὁ τύπος του παρελθόντος, τὸ εσφαγμένο αρνίον ἦταν ἡ οἰκία τῆς ἀληθείας, τον οποίον τύπο ὁ Χριστὸς δια τῆς θουσίας του ἐξωοποίησε.

Τὸ γεγονός τῆς ἀναστάσεως του Χριστοῦ ἐντὸς τῆς φυσικῆς του ἀληθείας ἐνέχει και ἠθικὸ περιεχόμενο και ὡς τέτοιο ἀποτελεῖ τὸ αἰώνιο σύμβολο τῆς «ἐν παντί ἀναγεννήσεως», τὸ πρότυπο του οποίου ὡς σχέδιο ἐπάρχει εἰς τὴν φύση.

Ἡ ἀνάστασις εἶναι ὁ πόθος κάθε λαοῦ και κάθε ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Εἰς τὴν φύση κατὰ τὴν περίοδο τῆς ἀνοίξεως ἀναγεννᾶται ὁ σπόρος εκ του θανάτου - χειμῶνος εἰς νέαν ζωὴν. Καὶ ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ θα ἀναγεννηθεῖ ὅταν και ἀφοῦ ἐγκαταλείψει ἐπὶ του σταυροῦ τῆς θουσίας παν ὅ,τι εἶναι ξένο προς τὴ φύση και τὴν οὐσίαν τῆς θεότητος. Τότε ἐλεύθερη σπάει τὰ δεσμά και τοὺς περιορισμοὺς τῆς γῆς και ἀνεψύγεται εἰς τὴν σφαῖρα του καθαροῦ φωτός. Ὁ Χριστὸς εἰς τον σταυρόν ἄφησε τὴν ἀνθρώπινη φύση εἰς τὴν ἐξουσία του ἀρχοντος τῆς γῆς και ἡ θεία του φύση ἐλεύθερη πέταξε εἰς τὴν χορείαν του Πατρός.

Ἀς ἀφήσουμε και εμεῖς ἐπὶ του σταυροῦ τον πόνον και τῆς θουσίας τὴν ἐλκυστική μας φύση δια να ἀναγεννηθεῖ εἰς νέαν ζωὴ ἡ ψυχὴ μας.

Η ΝΟΗΣΗ ΚΑΙ Η ΚΑΡΔΙΑ

Η σοφία είναι να καταλάβει κανείς ότι η αγάπη είναι πάνω απ' όλα. Αν οι σπουδές, οι επιστήμες των ανθρώπων δεν τους οδηγήσουν να βρουν αυτή την αλήθεια, σημαίνει πως η νοημοσύνη τους δεν είναι ακόμη αρκετή, γιατί μια νοημοσύνη, που δεν κατορθώνει να καταλάβει ότι η αγάπη ξεπερνά όλα τα πράγματα, ότι όλα πρέπει να είναι για την αγάπη, με την αγάπη, εξαιτίας της αγάπης, δεν είναι ακόμη νοημοσύνη...

Εκτιμά κανείς τη νόηση, την εκθειάζει, αλλά στην πραγματικότητα, αυτή απέτυχε στην αποστολή της, που ήταν να δοξάζει την καρδιά, να κάνει κατανοητό το ρόλο, τη σπουδαιότητα της αγάπης. Η νόηση έκανε τον άνθρωπο πονηρό, εγωϊστή, δόλιο, ενώ η αποστολή της ήταν να παρουσιάσει, επιστημονικά, φιλοσοφικά, το μεγαλείο και τις δυνατότητες της ανθρώπινης καρδιάς, να δείξει πως, **χάρη στην αγάπη, την αλωσύνη, η Βασιλεία του Θεού και η Δικαιοσύνη του μπορούν να πραγματοποιηθούν στη γη.** Μέχρι σήμερα η νόηση έχει αναπτυχθεί ανεξάρτητα από την καρδιά και θα είναι η καταστροφή της ανθρωπότητας, γιατί είναι απασχολημένη σε πονηρίες, σε διαρέσεις. Ναι, είναι πάντα η νόηση... κι αυτή θα χαλάσει τα πάντα γιατί δεν κατευθύνεται από τις ηθικές ιδιότητες της καρδιάς, έκοψε το δεσμό μαζί της, και να το μεγαλύτερο σφάλμα...

Οι άνθρωποι πρέπει τώρα να καταλάβουν ότι η **αγάπη** είναι όλη η βάση, στο κέντρο όλων των πραγμάτων και ότι οφείλουν να τη λάβουν, σε όλη τους τη ζωή, σαν το μοναδικό σποτό.

Όμριαν Αϊβανχόφ (Τόμος XXIV, σελ. 105).

ΑΡΜΟΝΙΑ ΚΑΡΔΙΑΣ ΚΑΙ ΝΟΥ

Καμιά φορά ο απλός κι αγράμματος βρίσκει, αζολουθώντας την καρδιά του, ότι ο νους δε θα μπορούσε ποτέ του να βρει. Όμως χρειάζεται κι ο νους, δώρο κι αυτός του Θεού... Ποιος είναι ο τέλειος άνθρωπος; **Αυτός που σμίγει αρμονικά την καρδιά του και το νου** ποιο ' ναι το τέλειο τάγμα; αυτό που βάζει θεμέλιό του την καρδιά κι αφήνει το νου απάνω της να χτίζει.

Ν. ΚΑΖΑΝΤΖΑΚΗ (Ο γ ταχόνλης του Θεού).

ΑΠΟ ΤΗ ΣΟΦΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Καρδιά και νους πάνε μαζί, σα φάδι και στημόνι,
 κ' υφαίνουνε το βίο μας...
 Μα προσοχή μεγάλη, να μη μας λείψει η μια κλωστή
 και μένει μόνη η άλλη...

(Από το βιβλίο «Το κομπολόι του Δεσβίσι»).

Διάλογος παππού και εγγονού.

Το πόσο οι ερημικοί και πονεμένοι συνάνθρωποί μας χρειάζονται την παρουσία μας, την στοργή και την διακονία μας, θυμήθηκα κάτι που είχα διαβάσει το 1993, που είχε χαρακτηριστεί ως «Ευρωπαϊκό έτος αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών».

Στο αρχείο μου βρήκα την εφημερίδα από την οποία το μεταφέρω, με τίτλο «Διάλογος παππού και εγγονού» και ακολουθεί ο διάλογος:

- Είμαι γέρος, παιδί μου.
- Όλοι θα γεράσουμε, παππού.
- Είμαι και άρρωστος, παιδί μου.
- Κακό, αλλά όλοι αρρωσταίνουμε, παππού.
- Είμαι και φτωχός παιδί μου.
- Οι περισσότεροι είναι φτωχοί, παππού.
- Είμαι και μόνος παιδί μου.

- Ε, όχι και μόνος, παππού! Προχθές ο μπαμπάς, σου αγόρασε τηλεόραση...

Διάλογος, που παρουσιάζει ανάγλυφη την κατάσταση του μοναχικού και εγκαταλειμμένου ανθρώπου από τα παιδιά του που του πέταξαν ένα ψίχουλο «αγάπης», ξεστιασκάς και «φροντίδας» με κάποιο άψυχο εργαλείο που λέγεται τηλεόραση!

Αν στα παιδιά και εγγόνια του παραπάνω πατέρα και παππού και σε κάθε άνθρωπο, και είναι πολλοί που βρίσκονται στη θέση του, υπήρχε υπέρβαση του εαυτού τους, δεν θα βρισκότανε σ' αυτή τη δυσβάστακτη μοναξιά.

ΓΕΝΑΤΙΟΣ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ, Αρχιμανδρίτης - Γυμνασιάρχης (Από το περιοδικό «Αποκούμπι», του Αγγουσακείου Γηροκομείου Κισιάμου, Κρήτης).

Ο ΗΛΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

Της Άντας Μπρούμη

Από τον βοριά στον νοτιά και από την ανατολή στη δύση, παντού ο ήλιος επηρεάζει τη Γη με το φως και τις πολυποίκιλες ακτινοβολίες του και την βοηθάει να ζήσει και να εξελιχθεί.

Αλλού, όπως στους πόλους, όπου η ένταση και η διάρκεια του φωτός του είναι περιορισμένες, η ζωή παρουσιάζεται υποτονική. Αλλού, όπως στη ζώνη του Ισημερινού, η μεγάλη δύναμη της ακτινοβολίας του γεννάει ένα οργιαστικό περιβάλλον στο φυτικό και το ζωικό βασίλειο, χωρίς όμως ανάλογη πνευματική έξαρση.

Η πολυτιμότερη επίδρασή του παρουσιάζεται στην εύκρατη ζώνη, όπου αναπτύχθηκαν οι σπουδαιότεροι πολιτισμοί. Μέσα σ' αυτούς, ξεχωρίζει η Ελλάδα, γιατί το κύριο χαρακτηριστικό της είναι η πνευματικότητα.

Όλοι οι λαοί του κόσμου έχουν προσφέρει κάτι, ο καθένας με τα μέσα που είχε. Και εμείς που χαϊρόμαστε σήμερα τόσα καλά, για τα οποία πάλεψαν σκληρά οι πρόγονοί μας, πρέπει να τους ευγνωμονούμε με όλη μας την καρδιά. Μα εδώ, στην Ελλάδα είναι που παρουσιάστηκε το «Ελληνικόν Θαΐμα» που το αναγνωρίζουν παντού και πάντα οι άνθρωποι που διψούν για κάτι ανώτερο.

Ίσως οι αστρολογικές συνθήκες αυτής της γης να είναι μία από τις αιτίες του φαινομένου. Ίσως, εδώ να βρήκε ο ήλιος την «γην την καλήν» όπου **μπόρεσε να καρπίσει η θεϊκή σπορά του.**

Στην Ελλάδα, κατά την ευλογημένη εκείνη εποχή, πολύ πριν από τον χρυσό αιώνα του Περικλή, οι «πρεσβύτεροι ημών και εγγύτερον Θεών οικούντες», όπως λέει ο Πλάτων, κατόρθωσαν, πίσω από την υλική μορφή του ήλιου, **να γνωρίσουν την εσωτερική του υπόσταση και αυτήν να λατρεύουν, όχι μόνο με τύπους, αλλά και με ουσιαστικά βιώματα.**

Όλοι οι αρχαίοι λαοί τον προσκίνησαν σαν Θεό, προσφέροντάς του, ο καθένας, ανάλογα με την πνευματική του στάθμη γιορτές, θυσίες και ιεροτολεστίες, από τις λιτρωτικές μνήσεις των Ορφικών, ως τις μαγικές πράξεις της μαύρης ηπείρου.

Παντού τον παρουσίασαν σε συμβολικές, ιεραπκές μορφές. Μα, ενώ πολλές από αυτές προξενούν πιο πολύ τον φόβο από τον θαυμασμό, οι Έλληνες του έδωσαν την γνώριμη όψη ενός νέου ανθρώπου, που μαζί με το κάλλος και την υγεία ακτινοβολεί όλο το μεγαλείο του πνευματικού φωτός.

Αυτό το φως βρήκε στην Ελλάδα τις ώριμες ψυχές που μετουσίωσαν το πνεύμα σε ύλη και την ιδέα σε ζωντανή πραγματικότητα. Και τούτο στην Θρησκεία, στην επιστήμη, όπου συνεδύααν την εμπειρία με την έμπνευση στην τέχνη, στην τάση για ανεξαρτησία και ελευθερία, που εδραίωσε πρώτη στην ιστορία την δημοκρατία.

Ας μην ξεχνάμε πως η λέξη ΕΛΛΑΣ προέρχεται από το ΣΕΛΑΣ=Φως. Ο Θεός Απόλλων, πρότυπο μαζί με την Θεά Αθηνά της Ελληνικής Θρησκείας, στάθηκε ο προστάτης της φυλής αυτής, που μέσα στους αιώνες και παρά τις τραγικές και σκοτεινές ώρες που πέρασε, δεν έπαψε να δίνει δείγματα της αξίας της, τόσο στους αγώνες της για την ελευθερία, όσο και στην εμφάνιση ανθρώπων στην τέχνη και την επιστήμη, που κέρδισαν τον θαυμασμό σε όλον τον πολιτισμένο κόσμο. Σήμερα η Ελλάδα μπορεί να είναι υποβαθμισμένη, το όνομά της όμως μένει ένα πρότυπο ιδανικού, που επηρεάζει και τώρα αζόμα την ανθρωπότητα και την ωθεί προς μια πνευματική πορεία.

Η πορεία αυτή βρίσκεται σε πλήρη αντίθεση προς τον υλισμό, που κυριαρχεί στην εποχή μας με την λατρεία του χρήματος την παντοδυναμία της βίας, την παραβίαση των φυσικών νόμων...

Στην προαιώνια όμως μάχη του καλού και του κακού τελικά, το φως νικάει, γιατί το φως είναι αθάνατη ουσία, ενώ το σκοτάδι δεν είναι παρά ένα φαινόμενο, μια ουσία που έρχεται και παύεται.

Στην δύσκολη εποχή που περνάει όλη η Γη σήμερα σε πολλά μέρη ξεπετάγονται πυρήνες ανθρώπων καλής θέλησης, που προπαθούν να καλλιεργήσουν μία κατάσταση από την οποία όλοι υποφέρουν.

Ένας από αυτούς τους πυρήνες είναι και η ενωμένη Ευρώπη, που για σκοπό της έχει την ειρήνη και την δικαιοσύνη, όπως τουλάχιστον λέει το καταστατικό της. Στην ενωμένη Ευρώπη έχει και η Ελλάδα μια θέση. Ο ρόλος της Ελλάδας είναι τώρα πολύ μικρός χάρη στα κριτήρια που καθορίζουν τώρα την αξία ατόμων και λαών. Ίσως κάποτε ο ρόλος της να εξελιχθεί σε μια αναζωογονητική δύναμη των μεγάλων ιδανικών, όπως του ανθρωπισμού, που στην Γαλλική γλώσσα ονομάζεται «οργανισμός» λέξη συνώνυμη με την μελέτη της αρχαίας ελληνικής παιδείας.

Ίσως η Ελλάδα να γίνει πιο γρήγορα από ό,τι πιστεύουμε, ένας σηματοδότης, που θα οδηγεί σταθερά έναν κόσμο που παρπαίει προς την πνευματική του πρόοδο.

Σ' αυτό το έργο, σίγουρα θα είναι βοηθός και προστάτης Ο ΠΑΙΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ.

Τα τάλισμαν

Αν επάνω σ' ένα αντιζείμενο προβάλλετε την αγάπη σας και το φως σας, αυτό εμποτίζεται από τα ρευσά σας που είναι μιας ανώτερης πεμπτονοσίας από τη δική του ύπαρξη, κι έτσι γίνεται ένα τάλισμαν που ενεργεί ευνοϊκά πάνω σας κι επάνω στα όντα που βρίσκονται κοντά του...

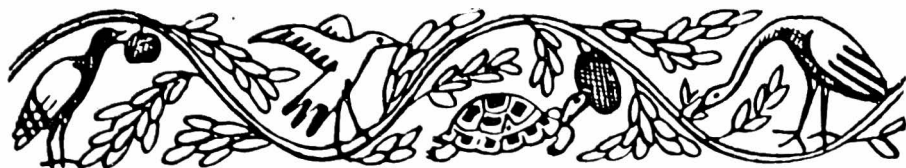
Οι άνθρωποι που χρησιμοποιούν τάλισμαν αναζητούν την προστασία απ' έξω... χωρίς ν' αναπτύσσουν μέσα τους τις αρετές που θα είναι οι πραγματικοί τους προστάτες. Γι' αυτό, ακόμη κι αν έχουν ένα δυνατό τάλισμαν, αυτό χάνει σιγά σιγά τη δύναμή του...

Στη χριστιανοσύνη, πάντα υπήρξαν μυστικιστές που λάτρευαν τη μορφή του Χριστού θεωρώντας τη σαν ένα τάλισμαν που μπορούσε να τους φωτίσει και να τους προστατέψει από κάθε κακό. Οι μορφές των μεγάλων αγίων είναι επίσης αποτελεσματικό τάλισμαν. Ο λαός τις χρησιμοποιεί ακόμη και σας βεβαιώ ότι αξίζει καλύτερα να θαυμάζει κανείς τη μορφή του Χριστού και των αγίων, παρά να χρησιμοποιεί τάλισμαν που αγόρασε σε ειδικά μαγαζιά... Αν πραγματικά θέλετε να έχετε ένα τάλισμαν, διαλέξτε τη μορφή ενός δυνατού, αγνού, δίκαιου, σοφού όντος, ενός αληθινού Υιού ή μιας αληθινής κόρης του Θεού και θαυμάζετέ τη: θα σας προστατεύει αποτελεσματικά...

Βλέπει κανείς κάθε μέρα ανθρώπους που φορούν σταυρούς και που ταυτόχρονα τσαλαβουτούν σε αξιοθρήνητες καταπτώσεις. Γιατί ο σταυρός δεν μπορεί να τους σώσει; Γιατί πρέπει να τον φορούν μέσα τους, υπό μια άλλη μορφή: σαν προτερήματα και αρετές. Μόνο υπ' αυτόν τον όρο θα είναι αποτελεσματικός, ενεργητικός, μαγικός. Όσο και να φοράτε εξωτερικά το σταυρό... δε θα μπορεί να κάνει τίποτα για να σας βοηθήσει.

Αν όμως σ' αυτόν το σταυρό βάλετε την πίστη σας και την αγάπη σας, και αν, διαμέσου αυτού, ενώνεστε με τον Χριστό για να αλλάξετε τη ζωή σας, τότε ναι, μπορεί να γίνει μια καταπληκτική δύναμη.

Ο Αϊβανχόφ (Το βιβλίο της θεϊκής μαγείας).

Ένα κείμενο του περασμένου αιώνα

Το μυστικό της αταραξίας

Επίσκοπος Ιταλός, μεγάλα βάσανα περάσας αγωγύτως, και δοκιμάσας οχληρά πολλά χωρίς την ελαχίστην ανυπομονησίαν, ηρωτήθη μίαν των ημερών υπό τινος στενού φίλου, αν ημπορεί να κοινοποιήση το μυστικόν της αταραξίας του.

«Ναι», απεκρίθη ο γηραλέος, «ημπορώ να σε διδάξω το μυστικόν μου, και μάλιστα θέλω το κάμειν ευχαρίστως. Εις οποιανδήποτε κατάστασιν και αν ευρίσκομαι, πρώτον αναβλέπω εις τους ουρανοὺς, και στοχάζομαι ότι το κυριώτερον έργον μου είναι να υπάγω εκεί· έπειτα βλέπω κάτω εις την γην, και υπενθυμίζομαι πόσον μικρόν αιτής διάστημα θέλω κατέχειν μετ' ολίγον· τελευταίον, στρέφω τους οφθαλμούς ολόγυρά μου εις τον κόσμον, και βλέπω πλήθος ανθρώπων, οίτινες είναι κατά πάντα, δυστυχέστεροι από εμέ».

(Από το περιοδικό «Αποθήκη των ωφελίμων γνώσεων»,
Ιανουάριος 1839).

Η ευδαιμονία εξαρτάται από σωκροῦς συλλογισμούς, που καταλήγουν σε σταθερή ψυχική διάθεση.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Πηθικά, 611α)

(Εξ ορθών επιλογισμών εις ευστατή διάθεσιν τελειωάντων ήρτηται το μακάριον).

Σοφές διδασκαλίες

Βαθειές αλήθειες από στόμα απλοϊκού ανθρώπου

Του αείμνηστου Ιωάννη Βασιλή

(Στην αρχή του άρθρου αυτού ο αείμνηστος Ιωάννης Βασιλής διηγείται το πώς γνώρισε στα Γιαννιτσά που υπηρετούσε, τον μπάρμπα - Δημήτρη, ένα πτωχό, αλλά σοφό μπαλωματή).

- Το όνομά σου παρακαλώ;

- Με λένε Μπάρμπα - Δημήτρη.

- Λοιπόν Μπάρμπα - Δημήτρη, σε ακούω με πολλή προσοχή και σεβασμό. Τα όσα άκουσα από το στόμα σου και αυτά τα ρητά που διαβάξω εκεί στο ράφι («Δος ημίν σήμερον» και «Ο πανταχού παρών και τα πάντα πληρών») μου γέννησαν μια απορία και σε ρωτώ: πού τα έμαθες και ποιος σου edίδαξε τόσο σπουδαία πράγματα;

Ο Μπάρμπα - Δημήτρης χαμογέλασε και μου απάντησε με σιγανή φωνή: «Σας έχω παρακολουθήσει, κύριε, που πηγαίνετε κάθε μέρα στο λόφο με τη λείκα και κάθεστε μόνος σας βυθισμένος στον εαυτόν σας. Φαίνεσθε σα να μιλάτε με τον εαυτόν σας ή με το Θεό. Σεβάστηκα τις στιγμές σας αυτές και δεν σας ενόχλησα. Εκεί πηγαίνω και εγώ χρόνια πολλά. Όταν γαληνεύω ακούω να βγαίνει από μέσα μου μια φωνή, που με διδάσκει και μου απαντά στα ερωτήματά και τις απορίες που στριφογυρίζουν και βασανίζουν το κεφάλι μου. Τι είναι αυτή η φωνή; Κάποτε ρώτησα τον Παπά μας και μου είπε να μου περάσει την ευχή, γιατί μπορεί να είναι ο Εξαποδώ και πρέπει να τον ξορκίσει. Εγώ του απάντησα πως ακούω καλά πράγματα, σοφά. Μου λέγει πάντα ν' αγαπάω όσο μπορώ περισσότερο κάθε άνθρωπο, αδιάφορο εάν μου κάνει καλό ή κακό. Να μη λέω ψέματα ποτέ και να κρατάω το θυμό μου και τη γλώσσα μου και να είμαι πάντοτε γαλήνιος και ατάραχος. Εσείς τί λέτε;»

«Η γνώμη μου είναι ότι εφ' όσον ακούτε τόσα σοφά και καλά πράγματα, να τα ακούτε και να τα εφαρμόζετε, χωρίς να λέτε στους άλλους από πού τ' ακούτε, γιατί οι άνθρωποι που δεν γνωρίζουν αυτές τις πηγές της γνώσεως θα σας περάσουν για δαμονισμένο ή ψυχοπαθή».

«Έχετε δίκιο, κύριε, γιατί και η φωνή μου είπε κάποτε: «Λέγε στους άλλους όσα μπορούν να καταλάβουν. Να σιγάς μπροστά

σους πολλούς και να διδάσκεις περισσότερο με τα έργα και το παράδειγμά σου». Σεις μου εμπνέετε εμπιστοσύνη και σας τα λέω...».

Προσπάθησα να ανακεφαλαιώσω τις εντυπώσεις μου.

Αντίκρισα έναν μπαλωματή. Είχε την ικανότητα να ξεχωρίζει τον άνθρωπο από τις κακές του πράξεις. Τις κακές πράξεις τις κατέκρινε, τον άνθρωπο όμως τον συνεχώνει, δεν τον περιφρονούσε, δεν τον μισούσε. Τον αγαπά πάντα, είτε είναι καλός, είτε είναι κακός... Αυτό φανερώνει ανωτερότητα ηθική, ανωτερότητα πνευματική, ανθρωπιστική καλλιέργεια αξιοθαύμαστη. Έπειτα η ομολογία του ότι κατόρθωσε να μιλάει με τον εαυτό του και να ακούει φωνή εκ των ένδον, που του υπαγόρευεν κανόνες αρετής και αγάπης άνευ ορίων, μου παρουσίασε ανάγλυφη και έντονη την ψυχική του ωριμότητα και δύναμη. Είχε ανακαλύψει την πηγή της γνώσεως, που μόνο αγνές και ώριμες ψυχές κατορθώνουν και πετυχαίνουν να αρδεύονται εκεί, για να κορέσουν την δίψα τους. Ποιός ξέρει, ποιά ψυχή βρίσκεται στο κουφάρι του μπαλωματή. Είναι απ' αυτές τις ψυχές, που σαν πεταλούδες τρίγυριζουν στη γη και προσπαθούν να φύγουν από το στενό περιβάλλον τους για να πετάξουν πιο ψηλά και να βρουν εκεί νέο τόπο ελεύθερο που να τρέφονται και να χορταίνουν με αγάπη, με χαρά, με φως.

Η φυσιογνωμία του Μπάρμπα - Δημήτρη απασχολούσε τώρα ολοκληρωτικά τη σκέψη μου. Αναντίρρητα ήταν μια ενδιαφέρουσα προσωπικότης, την οποία έπρεπε να προσέξω και να μελετήσω. Απεφάσισα όπως στην πρώτη μας συνάντηση εξετάσω πώς έφθασε ένας αγράμματος άνθρωπος να διατυπώνει αλήθειες και εκδηλώνει αισθήματα που σπάνια συναντά κανείς και μεταξύ των ανεπτυγμένων και διανοουμένων ατόμων κύκλων. Την επομένη έφαγα νοτίτερα από το γραφείο μου, για να τον επισκεφθώ στην παράγκα του.

Τον ευρήκα να μην εργάζεται, αλλά να έχη ανοίξει ένα βιβλίο και να διαβάξει μεγαλοφώνως.

- Τί διαβάζεις εκεί, Μπάρμπα - Δημήτρη; τον ρωτώ. - Δέν θάχεις δουλειά;

- Λ, κύριέ μου. Η δουλειά είναι το πρωί. Εκείνοι που μπορούν και πληρώνουν 20 - 50 λεπτά ή και μια δραχμή έρχονται το πρωί. Το απόγευμα έρχονται οι πτωχοί που πληρώνουν μια πεντάρα ή τίποτε. Γιατί άμα μαζεύω 5 - 6 δραχ. την ημέρα, δεν θέλω άλλα λεπτά, μου αρκούν και έπειτα δουλεύω δωρεάν για τους πτωχούς. «Δος ημίν σήμερον». Δεν θέλω νάχω κομπόδεμα. Γιατί πιστεύω, ότι εκείνο που μας περισσεύει είναι άχρηστο για μας και το κρατάμε από

τους άλλους.

Οι δημοσιονομικές απόψεις και οι περί οικονομίας θεωρίες του μάλωματή είχαν μια πρωτοτυπία που με ξάφνιασαν.

- Καλά, του απαντώ, άμα δεν έχεις δουλειά ή άμα αρρωστήσεις τί γίνεται; Δεν πρέπει να έχεις ένα μικρό αποταμίευμα;

- Όχι δεν μου χρειάζεται το παραπάνισιο. Το παραπάνισιο είναι κλοπή, το αφαιρώ από τους άλλους. Όχι, δεν είμαι δειλός, δεν φοβούμαι τί θα γίνω αύριο. «Δος ημίν σήμερο». Κάποτε είχα μαζέψει πέντε ναπολεόνια και δεν μπορούσα να ησυχάσω. Το μυαλό μου επιγύαινε όλο εκεί. Τα έδωσα σ' ένα γεωργό ν' αγοράσει ένα βουβάκι και μούδινε το βούτυρο και τον τραχανά της χρονιάς. Έτσι ησυχάσα.

- Ήθελα, Μπάρμπα - Δημήτρη, να μου έλεγες την ιστορία σου και τί σ' έκανε να σκέφτεσαι όπως σκέφτεσαι.

- Πολύ ευχαρίστως. Εάν η αφεντιά σου θέλει να πάμε να τα πούμε στη λεύκα.

Έτσι εκλείδωσε την παράγκα και τραβήξαμε για το λόφο. Στο δρόμο αντελήφθηκα ότι ο Μπάρμπα - Δημήτρης ήταν δημοφιλέστατος. Έλληνες, Τούρκοι και Βούλγαροι τον χαιρετούσαν με σεβασμό. Όταν φθάσαμε στη λεύκα ο Μπάρμπα - Δημήτρης έκανε σαν μικρό παιδί. Μου λέει:

- Κύριε, εάν δεν σας εντρεπόμωνα θα χόρευα, πράγμα που κάνω όταν είμαι μόνος μου. Πόσο χαίρομαι όταν βρίσκωμαι εδώ απάνω. Νομίζω ότι δεν είμαι στη γη. Πετώ, πετώ... Τώρα καθήστε στην πέτρα και εγώ θα φέρω άλλη να καθήσω κοντά σου.

- Μα, αυτή η θέση σου ανήκει, την έχεις εσύ τοποθετήσει την πέτρα.

- Όχι, κύριε, δεν έχει καμιά σημασία αυτό. Δεν απέκτησα ιδιοκτησία. Ο Δημιουργός τα έκανε όλα τα πράγματα για να απολαμβάνουν όλοι. Αλλά ο άνθρωπος με τον εγωισμό του και την δειλία του χωρίζει τη γη, βάζει φράκτες, και λέει «αυτό είναι δικό μου». Κα έτσι αρχίζουν οι καυγάδες και τα μαλώματα και οι φόνοι.

- Βλέπω, Μπάρμπα - Δημήτρη, ότι έχεις και σοσιαλιστικές ιδέες του λέω.

- Δεν ξέρω πώς τις λέτε εσείς τις ιδέες αυτές, αλλά εγώ πιστεύω ότι όλα έγιναν για όλους τους ανθρώπους και όλοι δικαιούνται ν' απολαμβάνουν και να καλλιεργούν τη γη για να τρέφονται με το γεννήματά της.

- Τώρα, Μπάρμπα - Δημήτρη, εάν δεν είμαι αδιάκριτος, θέλω ν' ακούσω την ιστορία της ζωής σου.

- Πολύ ευχαρίστως. Ο πατέρας μου ήταν ένας πτωχός γεωργός. Εκείνο που θυμάμαι είναι ότι είχαμε μια βουβάλα, που η αδελφή μου και εγώ την φέρναμε και βοσκούσε κοντά στη λίμνη. Ήμουν είκοσι χρονών όταν μια μέρα πετιέται από τις καλαμιές της λίμνης ένας κύριος που μας πλησίασε και μας έκανε διάφορες ερωτήσεις. Από την ομιλία του κατάλαβα ότι δεν ήταν ντόπιος, γιατί μιλούσε καθαρά Ελληνικά. Σε μια στιγμή με ρωτάει εάν ξέρω γράμματα και σε πια τάξη επήγα. Του απάντησα ότι δεν πήγα σχολείο, γιατί ο πατέρας μου είναι πτωχός και τον βοηθάω στις δουλειές. Καλά, εσύ Ελληνόπουλο, και να μη ξέρεις τη γλώσσα σου! Από αύριο να έλθεις στο σχολείο. Είμαι ο καινούργιος δάσκαλος. Τα λοιπά θα τα κανονίσω εγώ με τον πατέρα σου.

Επετούσα από χαρά γιατί θα μάθαινα γράμματα. Εγυρίσαμε όλοι μαζί στο χωριό και το βράδυ edήλωσα στον πατέρα μου ότι από αύριο αρχίζω νέα δουλειά. Θα πάω στο σχολείο. Ο πατέρας εγέλασε και μου λέει. «Αμ' αυτή δεν είναι δουλειά που βγάζει λεπτά κανείς, είναι δουλειά που ξοδεύει λεπτά. Πού να βρω, παιδί μου, λεπτά για το σχολείο σου, τώρα στα γεράματα». «Εγώ θα πάω να βρω το δάσκαλο και έπειτα τα λέμε», του απαντώ.

Το πρωί, αφού φόρεσα τα γιορτινά μου, επήγα να συναντήσω το δάσκαλο. Με υποδέχτηκε με χαρά. Με πήρε στο γραφείο του, μου έδειξε ένα αλφβητάριο, αλλά εγώ δεν μπόρεσα να διαβάσω. Τότε άρχισε να μου λέει: «Πρέπει να μάθεις γράμματα για να μάθεις την ιστορία του τόπου αυτού. Όλος αυτός ο τόπος πριν από 3000 χρόνια ήταν ελληνικός, παρά γάτο σε μίαν ώρα απόσταση είναι η Πέλλα, η πατρίδα του Μ. Αλεξάνδρου. Πέρασαν από δω πολλές φυλές βαρβαρικές, αλλά με τον καιρό, τους πέταξε μακριά ο τόπος αυτός. Τώρα είναι οι Τούρκοι και οι Βούλγαροι που θέλουν να μας τα πάρουν. Αλλά πάλι δικά μας θάνατι μια μέρα. Πρέπει να μάθεις γράμματα για να μελετήσεις τους αρχαίους Έλληνες συγγραφείς. Εκεί θα δεις ότι η χώρα αυτή εγέννησε σοφούς ανθρώπους, που edίδαξαν πώς έγινε ο Κόσμος και το γάθε τι που βλέπουμε. Τι είναι ο Θεός, τι είναι ο άνθρωπος, πού πάει ο άνθρωπος όταν πεθαίνει. Όλα αυτά θα τα μάθεις άμα έλθης στο σχολείο και γίνεις καλός μαθητής και μπορέσεις και διαβάσεις τα συγγράμματα των αρχαίων Ελλήνων, που είναι και μεταφρασμένα στην καθομιλουμένη» Τα λόγια αυτά μ' έκαναν άνω γάτω. Μέσα μου σηκώθηκε ένας σίφωννας. Η χαρά και η σκέψη ότι θα μάθω γράμματα και μ' αυτά τόσα πράγματα, κυριολεκτικά μ' εξάλισαν και δεν μπόρεσα να βγάλω λέξη. Εκοίταξα μόνο το δάσκαλο και σιωπούσα. Ενώ ήθελα να μιλή-

σω, δεν μπορούσα. Όταν με ρώτησε. «Γί! τι λες; Δεν μιλάς;». Τότε του εδήλωσα. «Ναι, κύριε, θέλω να γίνω Έλληνας, να γίνω σοφός». «Να γίνεις, παιδί μου, φτάνει να το θέλεις. Έλα μη χάνουμε καιρό. Είσαι λίγο μεγάλος και πρέπει να βιαστούμε».

Έτσι άρχισα το αλφάβητο και σε δυο μήνες edιάβαζα, χωρίς όμως να καταλαβαίνω πολλές λέξεις. Την άλλη μέρα ο δάσκαλος ευρήκε τον πατέρα μου. Τον είπε ότι θα σπουδάσω δωρεάν, ότι θα με βάλει σε δουλειά να βγάζω και γρόσια.

Πράγματι μ' έβαλε σ' ένα τσαγκαράδικο, έμαθα την τέχνη...

Πόσα χρωστάω στον άνθρωπο εκείνο! Ήταν μεγάλη καρδιά. Αλλά, δυστυχώς έχασα την προσπάσιά του ξαφνικά. Ένα πρωί βρέθηκε νεκρός στο κρεβάτι του. Τον σκότωσαν οι Βούλγαροι κομιτατζήδες. Τότε έμαθα ότι ήτανε αξιωματικός του Ελληνικού στρατού και έκανε το δάσκαλο στα Γιαννιτσά. Ο Θεός να τον συγχωρέσει. Ήταν ο ευεργέτης μου. Πάντα τον θυμάμαι στην προσευχή μου.

Ο νέος δάσκαλος που ανέλαβε μου είπε μια μέρα «είσαι μεγάλος στην ηλικία. Ότι είχες να μάθεις τάμαθες έως εδώ. Πήγαινε τώρα να δουλέψης στο τσαγκαράδικο»...

Οι απορίες όμως και τα ερωτήματα, που χοροπηδούσαν στο μυαλό μου, δεν μάφηναν ήσυχο. Ήθελα πάντα να ξέρω την αιτία και το σκοπό του κάθε πράγματος...

Μια ημέρα που ήμουν πολύ στενοχωρημένος από την κακία των ανθρώπων, ήρθα και κάθησα στην πέτρα αυτή. Ήθελα να προσευχηθώ, αλλά είπα στον εαυτό μου: Όχι, θ' αφήσω την ψυχή μου να μιλήσει μόνη της, όπως ξέρει αυτή, στο θεό. Είμαι ειλικρινής. Δεν σκέφτηκα ποτέ το κακό, ούτε το ψέμα. Ζητάω την αλήθεια. Αγαπώ κάθε άνθρωπο και όσο μπορώ κάνω το καλό. Απενθύνομαι με όλη τη δύναμη της ψυχής μου στην Αλήθεια, στην Καλοσύνη, στη Δικαιοσύνη, στο Θεό, που πρέπει να υπάρχουν - Βοηθήσατε, βοηθήσατέ με άγια πράγματα». Λεγοντας αυτά από μέσα μου από την ψυχή μου αποκοιμήθηκα. Αυτός όμως δεν ήταν ύπνος. Γιατί ενώ τα μάτια μου ήταν κλειστά, έβλεπα και άκουγα αυτά που θα σου εξισπορήσω. Αλλά προτού σου εκμυστηρευτώ, θα μου δώσεις το λόγο της τιμής σου ότι δεν θα τα μεταδώσεις σε κανέναν άνθρωπο όσο εγώ θα ζω.

Στο σημείο αυτό ο Μπάριμπα - Δημήτρης βγάζει από τον κόρφο του μια δερμάτιμη θήκη που είχε μέσα σ' αυτή βάλει τα χειρόγραφα, που θα σας ανακοινώσω. Ως επικεφαλίδα είχε «Χρυσό Λόγοι». Μου τα έδωσε και διάβασα:

«Ήταν ημέρα Κυριακή, μήνας Ιούνιος. Όταν έκλεισα τα μάτια

μου είδα μια φωτεινή νεφέλη στην κορυφή της λεύκας. Η νεφέλη αυτή άρχισε και έπαιρνε ανθρώπινη μορφή και στο τέλος είδα ένα πρόσωπο σαν την μορφή του Χριστού, αλλά μάλλον έμοιαζε με Αρχαίο Έλληνα, που μου χαμογελούσε. Μούβαλε το χέρι του στην κεφαλή μου και μου είπε με γλυκειά και ήρεμη φωνή, που δεν θα την ξεχάσω ποτέ:

-Αδελφέ μου και παιδί μου. Να ειρηνεύσει η ψυχή σου, να ηρεμήσει η σκέψη σου και να γαληνεύσει το πνεύμα σου, για να ακούσεις και να θυμάσαι πάντοτε τα όσα θα σου πω.

Με εξέλαβες ως τον Ιησούν τον Ναζαρηνόν. Όχι, δεν είμαι ο Χριστός, αλλά και εγώ υπηρετώ το Μέγα Έργον του Αυτού Πατρός. Υπηρετώ την ίδια Πνευματική Αρχή. Υπήρξα προ duόμιση χιλιάδων ετών εις τον τόπον αυτόν, υιός ανθρώπου. Εμπήξα στους Ορφικούς κύκλους όπου εφοτίσθηκα και έγινα υιός Θεού. Εν συνεχεία ο ουρανός με ανεγνώρισε ως συνεργάτη του και όταν ήλθα εδώ ελεύθερος και φωτεινός, μου ανέθεσε τον χειρισμόν ωρισμένων Νόμων Φυσικών και Πνευματικών, διά των οποίων βοηθώ την εξέλιξη, την πρόοδο, τη λήτρωση των αδελφών μου ανθρώπων. Σε αδίκησαν. Επικαλέσθηκες με δύναμη ψυχική, την Καλοσύνη, την Δικαιοσύνη, τον Θεό. Η επίκλησή σου εισακούσθηζε. Τι ζητάς;

-Ζητώ να έχω πάντοτε γαλήνη μέσα στην ψυχή μου, να γνωρίσω την αλήθεια και τα μυστήρια.

-Και τα δύο θα τα αποκτήσεις με τον καιρό, φθάνει η θέλησή του να ενισχύει σταθερά αυτόν τον πόθο σου. **Ο πόθος είναι η ισχυρότερα δύναμις που διαθέτει ο άνθρωπος.** Όταν ο πόθος σου είναι αγνός, θα βρει ανταπόκριση και σε θα έχεις την συμπαράστασή του ουρανού. Αλλά πρόσεξε να ποθείς κάτι ανώτερο, όχι μόνον για τον εαυτό σου, αλλά και για τους άλλους ανθρώπους. Εκείνος που ζητά μόνο για τον εαυτό του κάτι είναι εγωιστής και αφήνεται στις ίδιες του δυνάμεις. Εκείνος που ζητά κάτι καλό για τους πολλούς, ενισχύεται και βοηθείται με κάθε τρόπο.

Ζητάς να γνωρίσεις κάτι που οι άνθρωποι το ονομάζουν μυστήριο. Εφ' όσον βασιλεύουν στη γη η άγνοια και η κακία, θα υπάρχουν μυστήρια. Όταν αυτά τα δύο τα εξαλείψετε από το μυαλό σας και από την καρδιά σας, τότε θα υπάρχουν μόνο Νόμοι. Νόμοι φυσικοί, Νόμοι πνευματικοί. Κανείς όμως δεν θα μπορέσει να τους γνωρίσει, εάν δεν έχει προϋτέρα ξεριζώσει από μέσα του τον εγωισμό, το ψεύδος, την υποκρισία, την κακία, τον φανατισμό, την μισαλλοδοξία, τον φόβο, κάθε ταπεινή αδυναμία και κάθε πάθος. Κανείς δεν μπορεί να αντιζυώσει και να συλλάβει την αλήθεια, εάν

δεν έχει αγνό νου και καθαρή καρδιά. **Πρέπει να προηγηθεί ο εξαγνισμός για να ζητήσει ο άνθρωπος να κατακτήσει τη Γνώση.**

Η Γνώση είναι μέσον, δια του οποίου επιτυγχάνεται η πρόοδος, η απελευθέρωση του ανθρώπου και μ' αυτή αποβαίνει αυτός χειριστής απόκρυφων νόμων της φύσεως. Αλίμονο εάν η γνώση περιέλθει σε ψυχές που στο βάθος των φωλιάζει ο εγωϊσμός και η επιθυμία του κορεσμού αδυναμιών και παθών. Αυτές οι ψυχές θα γινόταντο σαν Πνευματικοί Δεσπότες και τύραννοι. Και αντί να βοηθήσουν την πρόοδο και την απελευθέρωση των κατωτέρων συνειδήσεων, θα τις κρατούσαν στη στασιμότητα για να άρχουν και να ακολουθαίνουν πάνω σ' αυτές. Γι' αυτό ισχύει αυστηρός Πνευματικός Νόμος, ο οποίος αξιεί, όπως η γνώση μεταδίδεται μόνο στους **τελείως κεκαθαρμένους στο νου και την καρδιά.** Η ευθύνη του μεταδίδοντος και αυτού που δέχεται την γνώση είναι τεράστια.

Σε αποκάλεσα Αδελφόν μου. Είσαι πράγματι αδελφός μου, γιατί προήλθαμε και οι δυο από την ίδια πηγή, αποτελούμεθα από τις ίδιες ουσίες και έχουμε κοινό τον Πατέρα, ο οποίος διέπει το Παν, συνέχει, διευθετεί, αγαπά, γονιμοποιεί και εξελίσσει το Παν. Είναι ο Πανταχού παρών και τα πάντα πληρών.

Αυτά τα επαναλαμβάνουν και τα λένουν συχνά οι άνθρωποι. Αλλά, δυστυχώς, ελάχιστοι τα πιστεύουν. Γιατί, αν τα πίστευαν, η ηθική και η πνευματική πορεία των θα ήταν πολύ διαφορετική. Ναι, δεν πιστεύουν ότι η υπερτάτη Δύναμις των Κόσμων, την οποίαν με την ατελή γλώσσα τους οι άνθρωποι την αποκαλούν Θεό (ενώ έπρεπε να μείνη άφατον το όνομά της), είναι κάθε στιγμή και παντού μπροστά μας. Την δύναμη αυτή, την υπερτάτη θεία αυτή Ουσία, την έχουμε μέσα μας και αυτή είναι που μας ενώνει με το Παν και μας βοηθάει να γνωρίζουμε το Άπειρο, γιατί αυτή πλάθει κάθε μορφή και κάθε συνείδηση. Εάν πίστευαν οι άνθρωποι, θα σεβόντουσαν τον εαυτό τους και τους άλλους. Δεν θα εφεύδοντο, δεν θα υπεκρίνοντο, δεν θα αδικούσαν, δεν θα φοβόντουσαν, δεν θα υποτιμούσαν κανένα, δεν θα περιφρονούσαν, δεν θα μισούσαν και δεν θα εφόνευαν κανένα. Αλλά το Παν, κάθε μορφή, κάθε πνοή, κάθε συνείδηση, σε οποιαδήποτε κατάσταση και αν βρίσκεται αυτή, θα την αγαπούσαν και θα την σεβόντο, γιατί στο Παν βρίσκεται Εκείνος. Ο Πατήρ των πάντων. Ο οποίος με την Αγάπη Του ωθεί το παν από την ατέλεια στην Τελειότητα και οδηγεί από το σκοτάδι στο Φως κάθε συνείδηση που έφθασε δια της δοκιμασίας και του πόνου και δια των ιδίων προσπαθειών στην ωριμότητα.

Μελέτησε, λοιπόν, συ Αδελφέ μου, την αλήθεια αυτή, και αφού

την πιστεύσεις και την αφομοιώσεις, τότε να την διδάξεις και στους άλλους, με το λόγο και με τα έργα σου. Διότι εκείνοι οι οποίοι άλλα πιστεύουν, άλλα διδάσκουν, και άλλα κάνουν, στα μάτια εμάς των Μεγάλων Σας Αδελφών θεωρούνται μηδαμινόι και χωρίς τιμή. Βεβαίως, δεν τους περιφρονούμε, αλλά τους αγαπούμε και τους βοηθούμε κι αυτούς για ν' ανήψουν, κι ο χρόνος και ο Πατέρας των Πάντων θα συντελέσουν ώστε και αυτοί να εναρμονισθούν προς την Αλήθεια.

Σε απεκάλεσα και τέκνο μου. Ναι, διότι ήθελα να σου εκφράσω έτσι την στοργή μου. Σε παρακολούθω από χρόνια πολλά, από αιώνες. Παρακολούθω τις προσπάθειές σου, τους αγώνες σου, τις δόξεις και τις πτώσεις σου. Η Ειμαρμένη, την οποία διακρίνει Σοφία και Δικαιοσύνη, σ' ετοποθέτησε σε διάφορες κοινωνικές τάξεις κατά τις αλληπάλληλές σου ενσπαραώσεις στη γη, για να σ' εκπαιδεύσει. Έτσι αποκτάται η πείρα της ζωής, η πείρα των αιώνων. Να είσαι σταθερός στις επιδιώξεις σου. Ζήτησε πάντοτε να γίνεις καλύτερος απ' ό,τι είσαι, αγαθότερος, συνετώμερος και θαρραλέος. Στερείσαι βέβαια γραμματικών γνώσεων και δεν μπορείς να διατελώσεις τους στοχασμούς σου και τις εμπνεύσεις σου. Αυτό σε λυπεί. Κάποτε κατείχες πολλές γνώσεις, είχες μεγάλη μόρφωση και θεωρούσες τον εαυτό σου Σοφό. Καλλιέργησες έτσι τον εγωισμό, ο οποίος σ' επέφλωσε και η παιδεία σου έγινε ο δεσμός σου και ο όλεθρός σου. Τώρα στρέψε προς τα ένδον την προσοχή σου και καλλιέργησε τον εαυτό σου. Γαλήνιος και ήρεμος πάντοτε να ελέγχεις διαρκώς τις σκέψεις σου, τους λόγους σου, τα συναισθήματά σου, τις πράξεις σου. Όσο συχνότερα στρέφεις προς τα έσω την μέριμνά σου, τόσο η πηγή των εμπνεύσεων θα σε καταστήσει σοφό και ικανό ν' αποκτήσεις την πραγματική Γνώση, την Σοφία των αιώνων. Έτσι θα γίνεις ικανός να βοηθείς και τους άλλους. Και όταν προσπαθείς να βοηθείς τους άλλους, οι Μεγάλοι σου Αδελφοί θα σ' ενισχύσουν με τον τρόπο που γνωρίζουν αυτοί, να επιτύχεις τους ευγενείς σου σκοπούς.

Χάραξε στη μνήμη σου τα όσα σου είπα, μελέτησέ τα, ασχολούθησέ τα με πίστη και δίδαξέ τα σε όσους νομίσεις ότι μπορούν να τα καταλάβουν.

Σε αφήνω τώρα, με την ευχή μου όπως η ειρήνη και η γαλήνη βασιλεύουν στην καρδιά σου και η Σοφία φωτίζει πάντα το νου σου.

Εάν αφομοιώσεις τα όσα, σήμερα σου είπα, θα υποστείς μεταμόρφωση ιδεολογική και συναισθηματική. Εύχομαι να μου δώσεις την ευκαιρία να συνομιλήσουμε και στο μέλλον. Ας είσαι ευτυχής,

Αδελφέ μου».

Επέστρεψα με συγκίνηση το πολύτιμο αυτό χειρόγραφο στον Μπάρμπα - Δημήτρη και τον παρακάλεσα να μου δώσει ένα αντίγραφο. Μου το υποσχέθηκε και ετήρησε την υπόσχεσή του, αφού και πάλι μου ζήτησε να μη το ανακοινώσω, παρόι μετὰ τον θάνατό του. (Έτσι και έγινε). Και συνέχισε:

«Όταν βγήκα απ' αυτή τη νάρκη, γιατί δεν ήταν ύπνος αυτός, ήμουν άλλος άνθρωπος. Το μυαλό μου ήταν καθαρό. Μέσα μου πλημμύρησα από χαρά, γαλήνη και αγάπη. Λισθανόμουν τον εαυτό μου δυνατό. Γεννήθηκε μέσα μου μια πεποίθηση μια σιγουριά, μια πίστη. Γιατί έμαθα πως κάποια δύναμη μεγάλη με προστατεύει και με παρακολουθεί. Δεν ήμουν μόνος με τις ιδέες μου και τις φαντασίες μου. Δεν μ' έλυνε η αμφιβολία πια. Επίστεψα, και η πίστη είναι μεγάλη δύναμη και εφόδιο για τη ζωή...

Λισθανόμουν νε ξεχειλίζει μια δύναμη από μέσα μου, να με συνεπαίρνει μια θέληση και ένας οίστρος για να βοηθήσω και τους άλλους ανθρώπους να γίνουν ώριμοι, αγαθοί και να μελετήσουν τον εαυτό τους...

Και ο Μπάρμπα - Δημήτρης εσίγησε. Τον ευχαρίστησα, τον συνεχάρη και του είπα:

«Φαίνεται πως σε κάθε ζωή που έρχεται εδώ κάτω ο άνθρωπος έχει να εκπληρώσει ένα σκοπό. Ο ένας δοκιμάζεται με λύπες και αποτυχίες, ενώ είναι αγαθός και δραστήριος, ο άλλος θέλει να δράσει πνευματικώς και κοινωνικώς, αλλά στερείται εφοδίων και μέσων. Οι άλλοι έχουν πλούτη, αλλά στερούνται υγείας και ψυχικής γαλήνης. Πάντως, στον τομέα που ετάχθη από την εμμερμένη του ο καθένας, πρέπει να κάνει ό,τι μπορεί για να πληρώσει το σκοπό για τον οποίο ήλθε εδώ κάτω στη γη. Και ως γνώμονα των πράξεών του ο άνθρωπος πρέπει να έχει εκείνο που του υπαγορεύει η συνειδήσή του.

Η φωνή της συνειδήσεως είναι ο υπέρτατος Κριτής για κάθε άνθρωπο. Η φωνή της συνειδήσεως είναι η φωνή της Φύσεως. Είναι ο αντίλαλος της φωνής του Θεού, που οδηγεί κάθε άνθρωπο να διαγράψει τον κύκλο της δραστηριότητός του, της ενεργείας του, που μπορεί να εκπληρώσει σε κάθε διαβίωσή του για να φθάσει κάποτε στον προορισμό του. Και, κατ' εμέ, ο τελικός σκοπός του ανθρώπου είναι η απόκτηση μιας σταθερής εσωτερικής γαλήνης και η απόκτηση της ικανότητας να γνωρίζει και να δίνει εξηγήσεις όλων των πνευματικών και των φυσικών φαινομένων του γύρω του κόσμου».

Η συντροφιά με τον Μπάρμπα - Δημήτρη ήταν για μένα μια

όωση μέσα στην πνευματική στείρωση μιας εμπολέμου ζωής, με τους περιορισμούς και τους κινδύνους της. Έτσι πέρασα τους οκτώ μήνες στα Γιαννιτσά...

Αγαπητέ αναγνώστα! Προσπάθησα να σκιαγραφήσω την ηθική και πνευματική προσωπικότητα ενός απλοϊκού μπαλωματή χωρίς την πρόθεση να εξιδανικεύσω μια ατομικότητα και να την στολίσω με στολίδια φανταστικά ή υποκειμενικά. Ο ήρωάς μου δεν είναι πλάσμα της φαντασίας μου. Είναι πραγματικός...

Σκοπός της αφηγήσεώς μου είναι, αφ' ενός μεν να βοηθήσω εκείνους που θέλουν να κατανοήσουν και εφ' ετέρου να καταδείξω ότι τα φαινόμενα αυτά της ηθικής ανωτερότητας και της πνευματικής ακτινοβολίας από απλοϊκούς και αγράμματους ανθρώπους, δεν έχουν ως αιτία την αγωγή, τη μόρφωση, το κοινωνικό και οικογενειακό περιβάλλον, αλλά την ψυχική ωριμότητα η οποία **πάλιν αποκτάται δια των πολλαπλών ενσάρκώσεων και δια του πόνου και της δοκιμίας που μας πλουτίζουν την ψυχική μας εμπειρία.**

Ο μελετητής που έχει αδούλωτη σκέψη, ως ερευνητής αυτές τις απόψεις. Πιστεύω ότι θα μπορέσει έτσι να εξηγήσει ωρισμένα ανθρώπινα φαινόμενα, που μένουν, αλλιώς ανεξήγητα και μυστηριώδη.

Η εσωτερική φιλοσοφία δίνει την λύση πολλών προβλημάτων, τα οποία η εξ' αντικειμένου γνώσης, η κατ' αίσθηση γνώση θεωρεί άλυτα και αινιγματώδη ή δίνει λύσεις πολυτραβηγμένες, που δεν ικανοποιούν. Για την ελεύθερη σκέψη τίποτε δεν πρέπει να είναι αινιγματώδες ή μυστηριώδες. Διότι η φύση και τα φαινόμενά της βασίζονται σε νόμους σταθερούς και αναλλοίωτους.

Τους νόμους αυτούς πρέπει να μελετήσει και να γνωρίσει κάθε σοβαρός ερευνητής.

Η θετική φιλοσοφία μας βοηθάει να γνωρίσουμε μέρος της αλήθειας μέσω των αισθήσεων και της νοήσεως. Η Εσωτερική φιλοσοφία, δια των ψυχικών αισθητηρίων και της αποκαλύψεως, μας οδηγεί στην Γνώση με την οποία πλησιάζουμε περισσότερο την αλήθεια, όσο, βέβαια, το επιτρέπουν οι ανθρώπινες ικανότητές μας.

Ο σοφός ερευνητής χωρίς μονομέρεια και μ' ελεύθερη σκέψη ως μεταχειρισθεί και τα δύο συστήματα και θα έχει πάντα κάτι να ωφεληθεί. Γι' αυτό, όμως, επιβάλλεται προηγουμένως να σπάσει τα δεσμά του δογματισμού και των οίμωνόριστε προλήψεων και να τολμήσει, μεταχειριζόμενος όλα τα μέσα που έθεσε στην διάθεσή του η φύση, να γνωρίσει την αλήθεια. Και η αλήθεια θα του αποκαλυφθεί, εάν είναι ειλικρινής, άδολος, αγνός, τολμηρός.

ΤΟ ΚΑΘΗΚΟΝ ΤΩΝ ΠΛΟΥΣΙΩΝ

Παντού συνάντησα ανθρώπους που υπήρξαν αριστοκράτες ή δισεκατομμυριούχοι στο παρελθόν και που τώρα είναι ζητιάνοι ντυμένοι με κουρέλια. Ο αόρατος κόσμος τους λέει: «Λοιπόν, πώς είστε τώρα; Στο παρελθόν ήπιατε, φάγατε, ξοδέψατε χωρίς μέτρο· στο εξής, οφείλετε να μελετήσετε αυτή τη μεγάλη μήση που λέγεται πτώχεια»...

Αν σήμερα, ο τάδε πλούσιος ζει ανόητα, θα χάσει τα πάντα και στην προσεχή του ενοράριση θα είναι ένας ζητιάνος. Αν όμως γνωρίζει πώς να χρησιμοποιεί τα αγαθά του, δεν θα τα χάσει ποτέ. Η Πρόνοια έδωσε την περιουσία στους πλούσιους ώστε να εκδηλώνουν την αγάπη, να κάνουν παντού το καλό και να βοηθούν τους άλλους διευκολύνοντας την εξέλιξή τους.

Εκείνος που είναι πλούσιος ήρθε για να εργαστεί με την αγάπη· αν ξεχάσει το καθήκον του, θα γίνει φτωχός για να ζηταλάβει τι έπρεπε να κάνει και δεν το έκανε...

Ο Αίβανχωφ (Τόμος XXIV, σελ. 50)

Δεισιδαιμονία και αθεΐα

Η αμάθεια και η άγνοια σχετικά με τους θεούς χωρίζεται ευθὺς εξ αρχής σε δύο ρεύματα, από τα οποία το ένα δημιουργεί στους σκληρούς χαρακτήρες, σαν πάνω σε τραχύ έδαφος, **την αθεΐα** και στους μαλακούς (λεπτούς) χαρακτήρες, σαν σε υγρό έδαφος, **τη δεισιδαιμονία**. Οποιαδήποτε ψευδής αντίληψη, ιδίως αν αφορά τα ζητήματα αυτά, είναι πολύ κακό πράγμα· αν μάλιστα δημιουργείται και πάθος, είναι πράγμα κάκιστο.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Ηθικά 164 Ε, Μετάφρ. «ΚΑΚΤΟΣ»)

*

Καμιά θυσία και καμιά πράξη σου δεν είναι περισσότερο ευχάριστη στους Θεούς, από την αληθινή γνώμη σου γι' αυτούς, και τότε θ' αποφύγεις τη δεισιδαιμονία, που δεν είναι μικρότερο κακό από την αθεΐα.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Ηθικά, 355 d)

Η ΦΡΟΝΗΣΗ

Η φρόνηση δεν είναι χρυσάφι, ούτε ασήμι, ούτε φήμη, ούτε πλούτος, ούτε υγεία, ούτε δύναμη, ούτε ομορφιά. Τότε τί είναι; Είναι αυτό που μπορεί να χρησιμοποιήσει σωστά όλα τα παραπάνω, και αυτό μέσα από το οποίο το καθένα από τα παραπάνω γίνεται ευχάριστο, σπουδαίο και ωφέλιμο. Χωρίς αυτό είναι άχρηστα, στείρα και βλαβερά, και βαραίνουν και ντροπιάζουν τον κάτοχό του.

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ (Ηθικά, 99F)

Ύμνος στην Αθήνα

Για τα ενενήντα χρόνια ως πρωτεύουσα της Ελλάδος (1927)

Του Γ. Στρατήγη. Μελοποίηση Ναπολ. Λαμπελέν.

ΕΠΙΜ. ΠΑΝ. Δ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΥ

Της τέχνης και του Λόγου, οι Σὺ γεννήτριά,
που λάμπεις ἀπὸ αἰθέρα, χρώμα, φως,
Αθήνα, πανελλήνια κυβερνήτριά,
Μάνα Σε λέγει τῆς Γῆς κάθε σοφός,
κάθε ποιητής μεγάλος, πούχει ψάλλει
τον διάφανο γαλάζιο Σου ουρανόν.
Σε υμνοῦν ὅλοι οι τεχνίτες οι μεγάλοι.
Ναὸς τους και σχολεῖο εἶναι ο Παρθενών.

Ω, χαίρε Αθήνα ἀστέρινη κορώνα
του ωραίου του Μεγάλου, του Καλού!
Σαν το χρυσό του Περικλή Σου αἰῶνα
ποτές ο Κόσμος δεν ξανάειδε αλλοῦ.
Πάντα με πνεῦμα θα νικάς την ὕλη
κι' ἀθάνατο θα ζήσει ὅ,τι γεννάς.
Με λύρα και με πένα και με σμίλη
μ' αυτά το νου του Κόσμου κυβερνάς.

Κόρη Θεών και των Θεών μητέρα,
 τη Νίκη και τη δόξα έχεις παιδιά
 κι' αιώνια θα φυτρώνουν εδώ πέρα
 της Δάφνης και του κότινου κλαδιά!
 Ο Πάρνης Σου, ο Υμητός Σου κι η Πεντέλη
 σα γύρω Σου θεόχτιστοι ναοί,
 με μενεξέδες, μάρμαρα και μέλι
 Σου υψώνουν, Σου ευαδιάζουν τη ζωή.

ΕΠΩΔΟΣ

Ω χαίρε Αθήνα, αστέρινη κορώνά
 του Ωραίου, του Μεγάλου, του Καλού,
 σαν το χρυσό του Περικλή σου αιώνα
 ποτές ο κόσμος δεν ξανάειδε αλλού.
 Πάντα το πνεύμα εδώ νικά την ύλη
 κι αθάνατο θα ζήσει ό,τι γεννάς!
 Με λύρα και με πένα και με σμίλη
 μ' αυτά το νου της Γης θα κυβερνάς.

ΧΡΥΣΟΥΣ ΑΙΩΝ

Περίοδος ακμής, ευημερίας. Χρυσούς αιών είχαν αποκληθεί η περίοδος της διακυβερνήσεως του Περικλέους στην αθηναϊκή δημοκρατία. Ο Περικλής (490 - 429 π.χ.) ήτο ο μεγαλύτερος πολιτικός των αρχαίων Αθηνών. Επί της κυβερνήσεώς του, δηλαδή από του 443 π.χ. μέχρι του θανάτου του εφήρμοσε κοινωνικήν πολιτικήν, αποβλέπουσαν εις την ανακούφισιν των απορωτέρων τάξεων. Επί των ημερών του το κράτος των Αθηνών ε γνώρισεν αίγλην και δύναμιν. Τα Προπύλαια, ο Παρθενών και πολλά άλλα μνημιώδη έργα εγένοντο επί της εποχής του.

(Από το βιβλίο « Πόθεν και Διατί », του Μ. Ιατρού 1972)

ΠΕΡΙ ΦΛΥΑΡΙΑΣ

Του Πλουτάρχου (ΠΙοιζά 502 C - 515A)

Πάντα θα έλεγε κάποιος πως τα αιτιά του φλύαρου δέν έχουν δρόμο ανοιχτό προς την ψυχή, αλλά μόνο προς τη γλώσσα. Για τούτο, ενώ άλλοι συγκρατούν ό,τι λέγεται, στους φλύαρους χύνεται έξω· έπειτα τριγυρνούν σαν άδεια αγγεία, κενά από μυαλό και γεμάτα θόρυβο....

Ο Ευριπίδης λέει ότι « η δυστυχία είναι το τέλος » όχι των αφύλαχτων θησαυροφυλακίων ή των αποθηκών, αλλά των « απύλωτων στομάτων»... Τους φλύαρους δεν τους πιστεύουν, ακόμα κι όταν λένε την αλήθεια...Τα λόγια είναι πτερωτά· ούτε, όταν αφήσεις κάτι πτερωτό από τα χέρια σου, είναι εύκολο να το ξαναπιάσεις, ούτε όταν μια κουβέντα ξεφεύγει από το στόμα είναι δυνατό να την πιάσεις και να την ελέγξεις, αλλά πετάει κάνοντας κύκλους με γοργά πτερύ, και σκορπίζεται από τον ένα στον άλλον....

Ήταν πολύ πετυχημένη η απάντηση που έδωσε ο βασιλιάς Αρχέλαος σε κάποιον φλύαρο κουρέα, ο οποίος καθώς του έβαζε την πετσέτα τον ρώτησε: «Πώς να σε κουρέψω βασιλιά;»«Σιωπηλά» είπε ο Αρχέλαος Πάνω απ' όλα πρέπει να έχουμε έτοιμο και να συγκρατούμε στη μνήμη μας αυτό που είπε ο Σιμωνίδης, ότι πολλές φορές μετάνιωσε που μίλησε μια ποτέ που σιώπησε.

(Μετάφραση, εκδόσεις « Κάκτος »)

* * * * *

Είπε η γλώσσα της κεφαλής : «Καλημέρα»· κι η κεφαλή απάντησε: « Αν φέρεσ' εσύ καλά, τότε θα έχω καλήμέρα ».

Λαϊκή παροιμία

ΜΠΡΟΣΤΑ ΣΤΟ ΥΠΕΡΦΥΣΙΚΟ

ΠΑΝ. ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ

Στον αιώνα μας βλέπουμε πολλούς επιστήμονες να στέκονται μ'έκσταση και μυστικοπάθεια μπροστά στο απροσδιόριστο άγνωστο. Ο Αϊνστάιν είπε : «Δεν υπάρχει τίποτα θαυμασιότερο στον κόσμο από το αίσθημα του μυστηρίου». Αυτό είναι η πηγή κάθε αληθινής επιστήμης». Επίσης βλέπουμε συνέχεια στα τελευταία χρόνια μ'αυξημένο ρυθμό σ'όλο το φάσμα του έντυπου κόσμου άρθρα, μελέτες, αναζητήσεις, αποκαλύψεις, γύρω από αποκαρφησιολογικά και μυστικιστικά φαινόμενα.

Ο σημερινός άνθρωπος, που είναι κατακτητής της τεχνολογικής δομής της κοινωνίας, βρίσκεται συνέχεια μπροστά στο υπερφυσικό και αντιδράει ενσυνείδητα ή ασυνείδητα. Όπου και να βρίσκεται σ' οποιαδήποτε εποχή και σ' οποιαδήποτε πνευματικό επίπεδο, έστω κι αν δεν το έχει συνειδητοποιήσει ακόμα, πιστεύει στην ορατή κι αόρατη φύση. Ας μην αυταπατόμαστε λέγοντας ότι αυτό που βλέπουμε είναι το πιο θετικό. Γιατί το υπερφυσικό εξακολουθεί να μας περιβάλλει από παντού. Αν κοιτάξουμε τη σύγχρονη τέχνη, την ποίηση την αφηρημένη ζωγραφική... Όλες τους εκφράζουν μια δίψα για το εξωπραγματικό.

Αν εξετάσουμε με λίγη προσοχή τις ανθρώπινες δραστηριότητες θα δούμε ότι βρίσκονται πάντα δύο αντίθετα ρεύματα. Σε κάθε άνθρωπο βρίσκεται ταυτόχρονα το υπερφυσικό και τ' ορθολογικό. Όταν δίνουμε μία ειρήνη, όταν ελπίζουμε για κάτι να πραγματοποιηθεί, όταν περιμένουμε τ' απροσδιόριστο και τόσα άλλα δεν κάνουμε τίποτα άλλο παρά συνειδητά ή ασυνείδητα πιστεύουμε στο υπερφυσικό. Από τ' άλλο μέρος όταν προσπαθούμε να τακτοποιήσουμε τις σκέψεις μας και να λύσουμε το κάθε πρόβλημα, που παρουσιάζεται μπροστά μας ενεργούμε ορθολογικά. Η συνύπαρξη του υπερφυσικού και του ορθολογικού στην προσωπικότητα κάθε ανθρώπου, αποτελεί μια συμπληρωματικότητα της καθημερινής αγωνίας του.

ΛΟΓΟΙ ΣΟΦΟΙ

Τις αναπόφευκτες αποφάσεις της Μοίρας, μπορεί κανένας να τις προμαντεύσει, αλλά να ξεφύγει από αυτές δεν είναι δυνατόν.

ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ (Αιθιοπικά, Β, 24)

(Τους γαρ μοιρών ατρέπτους όρους προΐδεν μεν δυνατόν, εκφεύγειν δε ουκ εφελκτόν)

*

Ψυχή είναι αυτό που κινείται από μόνο του· είναι η αιτία της ζωτικής κινήσεως των ζώντων οργανισμών.

ΠΛΑΤΩΝΑ (Όροι, 411ε)

(Ψυχή το αυτό κινούν· αιτία κινήσεως ζωτικής ζώων)

*

Παιδεία είναι η δύναμη που καλλιεργεί την ψυχή.

ΠΛΑΤΩΝΑ (Όροι, 416)

(Παιδεία δύναμις θεραπευτική ψυχής)

(Κατά τον μέγιστο σοφό της αρχαιότητας Πυθαγόρα, παιδεία δεν είναι η πολυμάθεια, αλλά η απαλλαγή από τα πάθη).

*

Η δύναμη δεν βρίσκεται μέσα στη δύναμη, αλλά μέσα στην αλήθεια.

Ρωσική παροιμία.

*

Ποιο είναι το αποτέλεσμα της αρετής; Η γαλήνη.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Διατριβαί Α, δ, 5-6)

(Τι έργον αρετής; Εύροια)

*

Ποιος είναι, λοιπόν, ο ανίκητος; Εκείνος που μένει ατάραχος απ' οτιδήποτε του συμβαίνει που δεν εξαρτάται από αυτόν.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Διατριβαί Α, ιη, 21)

(Τις ουν ο ανήττητος; ον ουκ εξίστησιν ουδέν των απροαιρέτων)

*

Είναι ευτυχισμένος όποιος, αφού είδε (γνώρισε) εκείνα, θα πάει στον άλλο κόσμο. (Πρόκειται για τα αρχαία μυστήρια).

ΠΙΝΔΑΡΟΥ (Αποσπάσματα, Θρήνοι, 8)

(Όλβιος όστις ιδών εκείνα κοίταν
είων υπό χθόνα)

*

Αν έτσι το θέλει ο Θεός, έτσι ας γίνει.

ΕΠΙΚΤΗΤΟΥ (Διατριβαί Δ, δ, 21)

(Εἰ ταύτη φίλον τῷ θεῷ ταύτη γινέσθω)

*

Οι δοκιμασίες που περνάμε είναι αποτέλεσμα των σφαλμάτων του παρελθόντος. Να δεχόμαστε την τύχη μας σαν συνέπεια των λαθών σε προηγούμενες ζωές.

Όμραμ Αίβανχόφ. (Για μια καινούρια ζωή, σελ. 46).

Κακία και άνθρωπος

Κ. ΓΡΙΓΟΡΙΑΔΗ

Υπάρχει κακία στον άνθρωπο; Αυτή η ερώτηση ασφαλώς γίνεται από πολλούς και ίσως η απάντηση είναι κάπως δύσκολη.

Γιατί να υπάρχει κακία εις τους ανθρώπους; Τί είναι αυτό που χωρίζει τους ανθρώπους; Γιατί ο ένας διαβλέπει τον άλλον με απώτερο σκοπό την υποδούλωση την ελευθερίας της βουλήσεως και της προσωπικότητας του συνανθρώπου του;

Όταν λέμε ότι ο άνθρωπος είναι η κορωνίδα της φύσεως, ασφαλώς πρέπει να εννοούμε ότι έχει ολιγότερα ελαττώματα και μειονεκτήματα από τα άλλα έμβια όντα, τα οποία ονομάζουμε κατώτερα του ανθρώπου. Το φυσικό μας σώμα έχει πέντε αισθήσεις, τις οποίες χρησιμοποιεί κατά την διάρκεια της ζωής του και προσπαθεί να κινείται και να συμπεριφέρεται με καλλίτερους ρυθμούς απ' ότι θα ζούσε εάν του έλειπαν αυτές οι αισθήσεις.

Οι άνθρωποι εργάζονται, διασκεδάζουν έχουν κάθε είδους απαιτήσεις, αλλά πάντοτε έχουν κατά νουν τα πλούτη και τη δόξα με τα οποία θέλουν να υποτάξουν τους άλλους, να τους έχουν υπό την κυριαρχία τους.

Μη έχοντας αγάπη για τον πλησίον τους, αφού έχουν ικανοποιήσει τις φιλοδοξίες τους, φθάνουν αηδιασμένοι στο τέρμα, διότι έχουν ήδη αντιληφθεί ότι έχασαν περισσότερα από αυτά που κέρδισαν, διότι δεν προσέφεραν αγάπη και το πιθανότερο δεν πήραν αγάπη.

Υπάρχει ένα ερωτηματικό. Ο άνθρωπος πρέπει να εργάζεται μόνον για τον εαυτό του ή μήπως πρέπει να εργάζεται για το σύνολο; Εάν φυσικά υπήρχε μόνος στη ζωή, ασφαλώς θα εργαζέτο μόνον

δια τον εαυτόν του. Επειδή όμως ζει και κινείται μέσα σε πληθώρα ανθρώπων είναι υποχρεωμένος να εργάζεται και για το σύνολο της ανθρωπότητας. Γι αυτό μπορούμε να έχουμε παράδειγμα τον ήλιο και την βροχή, που προσφέρουν σε όλους ανάπτυξη και ζωή. Η μη προσφορά στο σύνολο της ανθρωπότητας και γενικά στη φύση, θα πρέπει να είναι επιπολαιότητα, η οποία ίσως να ξεκινά από άγνοια των υποχρεώσεων του ανθρώπου προς το περιβάλλον. Μη προσφέροντας λοιπόν στο σύνολο αυτά που υποχρεούται να προσφέρει και κακοποιώντας τη φύση και τους συνανθρώπους του, δεν ζει με καλοσύνη και αγάπη, με αποτέλεσμα να ακτινοβολεί κακία αντί αγάπης.

Φυσικά θα έλθει η ώρα που θα καταλάβει ότι τίποτε δε κέρδισε μαυτή τη συμπεριφορά του, αλλά θα είναι πολύ αργά, διότι τότε θα είναι σωματικά και πνευματικά ανίκανος.

Συμπερασματικά, θα πρέπει να ζούμε με ενδιαφέρον προς τους άλλους και τη φύση γενικότερα να μην έχουμε κακία την οποία μόνοι μας δημιουργούμε και να προσφέρουμε αγάπη και προσπασία σε ότι υπάρχει και λέγεται ζωή στον πλανήτη Γη.

* * * * *

Αν θέλετε να έλξετε τους αγγέλους και τους αρχαγγέλους δε θα το κατορθώσετε παρά χάριη στις αρετές σας, γιατί οι ανώτερες οντότητες δεν απαντούν παρά σε αιτούς που γνωρίζουν να εκδηλώνουν το αληθινό φως, δηλαδή την αγνότητα, την αγάπη, τη σοφία, την αλήθεια.

Όμηριου Αιβανχόφ (Από το βιβλίο «το φως, ζωντανό πνεύμα»).

Τα πλούτη

Από τη σοφία της Ανατολής

Είναι τα πλούτη χρήσιμα, μα δυστυχής που τάχει,
αν του φορτώνουν την ψυχή, σαν το κορμί τα ... πάχη.

Μες από τζάμι καθαρό κοιτάξεις προς τη σπράτα
και βλέπεις πλούσιους και φτωχούς και γηραιά και νιάτα.
Το τζάμι αυτό σα χρυσωθεί κι ένας καθρέφτης γίνη,
άλλον κανένα από σε να βλέπεις δεν σ' αφήνει.

(Από το βιβλίο «Το κομπολόι του Δεσβίση. Αθήνα, 1943)

Από τη λαϊκή μας σοφία

Σαν αρχοντύν' ο άνθρωπος, θαμπώνεται το φως του,
και δεν γνωρίζει το φτωχό, ας είναι κι αδελφός του.
(Αρχοντύνω: γίνομαι άρχοντας, πλούσιος)

Κοιλιά γιομάτη, αφτιά δεν έχει.
(Δε σγυγινείται)

Τα χρυσά φλουριά, κάνουν λιθάρι την καρδιά.

Οι αρχαίοι Έλληνες για τον πλούτο

Ο δίκαιος άνθρωπος πλούτο δεν έχει ποτέ.

ΜΕΝΑΝΔΡΟΥ (Γινώμαι μόνονστ. 52)

Απαίσιο είναι να πλουτίζεις χωρίς να ξέρεις τίποτε άλλο.

ΟΜΗΡΟΥ (Πλούτάρχον, Πηχιά 20 D)

Ο πλούτος είναι υπηρέτης πιο πολύ της κακίας παρά της καλοσύνης.

ΙΣΟΚΡΑΤΗ (Προς Δημόνικο, 6)

Έπρεπε, τυφλέ πλούτε, να μην είχες φανεί ποτέ στη γη, μήτε στη
 σπεριά, μήτε στη θάλασσα, αλλά να κατοικούσες στον Τάρταρο και
 στον Αχέροντα· γιατί σε σένα οφείλονται όλες οι συμφορές των
 ανθρώπων.

ΤΙΜΟΚΡΕΟΝΤΑ (Απόσπ. 5, Diehl)

Ο πλούτος είναι παντοδύναμος, όταν κάποιος τον συνδυάζει με
 την αρετή.

ΗΙΝΔΑΡΟΥ (Πυθιονίκαι, V, 1-2)

Όταν έχεις πλούτο, άπλωσε το χέρι σου στους φτωχούς.

ΦΩΚΥΛΙΔΗ (Γνώμαι, 28)

* Το «δος τοις έχουσιν ανάγκην των υπαρχόντων σου και αζο-
 λούθει μοι» (του Ιησού)... μαρτυρεί εντονότατα, ότι όταν έχει ένας
 περισσότερα των όσων αναγκαιούν δια την ζωήν του, ανατιρρητός
 κατακρατεί την ζωήν και την πρόδοον του άλλου και είναι εκτός
 παντός φυσικού και ηθικού νόμου.

ΣΗΥΡΟΥΝΑΙΟΥ (Περὶ Χριστοῦ).

Ο αείμνηστος διορατικός μοναχός

Πνευματικές υποθήκες του ονομαστού αγιορείτη μοναχού Παΐσιου

Η ταπεινοφροσύνη είναι «η διεθνής οδός» από τη γη προς τον ουρανό...

Όποιος έχει ταπεινώση, δεν κάνει το δάσκαλο· μόνο ακούει. Κι όταν του ζητηθεί η γνώμη του, τότε ταπεινά τη λέει.

Πολλοί άνθρωποι ζουν την κόλαση απ' αυτήν εδώ τη ζωή, έχοντας γεμάτη την καρδιά τους από τα πάθη.

Τα λίγα χρόνια που θα ζήσουμε, πρέπει να κάνουμε το καλό αθρόωβα.

Η βασκανία προέρχεται από ανθρώπους που έχουν ξήλεια και χαρφεξία.

Ο Θεός δεν θέλει να ταλαιπωρείται το πλάσμα Του. Δίνονται όμως οι πειρασμοί για την τελειοποίησή του. Όταν τελειοποιηθεί ο άνθρωπος, τότε παύουν και οι πειρασμοί.

Όταν η ψυχή ξει απρόσεκτα και χωρίς να επιτηρεί τους λογισμούς, αυτό έχει σαν συνέπεια να γεμίσει ασφικτικιά με ακάθαρτους και πονηρούς λογισμούς. Τότε αρχίζουν στον άνθρωπο τα μεγάλα ψυχολογικά προβλήματα, που προστίθενται το ένα πάνω στο άλλο.

Ο Θεός, αν θέλει, μπορεί μέσα σε λίγα δευτερόλεπτα μ' ένα υπερφυσικό γεγονός (ένα θαύμα ορατό από όλο τον κόσμο) να τους κάνει όλους να πιστέψουν. Όμως δεν το κάνει, γιατί κατά κάποιον τρόπο θα εκβιάσει την αυτεξούσια προαίρεση του ανθρώπου· κι έτσι ο άνθρωπος θα πιστέψει στο Θεό, όχι χάριν της υπερβολικής Του καλοσύνης, αλλά λόγω της υπερφυσικής δύναμής Του.

Δόξα σοι, ο Θεός! Δόξα σοι, ο Θεός! Με το «Δόξα σοι ο Θεός», (όταν λέγεται) πνίγονται όλοι οι δαίμονες!

Όσοι ζουν απλά, με καλοσύνη με καλούς λογισμούς και απέκτησαν την εσωτερική απλότητα και καθαρότητα, βλέπουν και τα υπερφυσικά πράγματα πολύ απλά, σαν φυσικά, διότι στο Θεό όλα απλά είναι...

*

Η εσωτερική καθαρότητα της όμορφης ψυχής του αληθινού ανθρώπου, ομορφαίνει και τον εξωτερικό του άνθρωπο... Η καθαρότητα της ψυχής φυγαδεύει τους δαίμονες.

*

Οι κοσμικοί άνθρωποι που τρέφονται σωματικά με πλούσια φαγητά και ψυχικά με επαινετικά λόγια, μένουν νησιτικοί και άδειοι πνευματικά.

*

Όπως μια τρυπούλα στην κονσέρβα είναι σε θέση να την βρωμίσει, γιατί παίρνει αέρα, έτσι και ένας υπερήφανος και μόνο λογισμός εάν περάσει στο κεφάλι μας, παίρνει τότε αέρα και αχρηστεύονται οι αρετές μας.

*

Εάν θέλεις να πιάσεις τον Θεό για να σε ακούσει όταν προσεύχεσαι, γύρισε το κομπί στην ταπείνωση, γιατί σ' αυτήν την συχνότητα πάντα εργάζεται ο Θεός...

Βιβλιογραφία:

- Ο Γέρον Παΐσιος, Ιερομονάχου Χριστοδούλου, Άγιον Όρος 1994.
- Επιστολές, Γέροντος Παΐσιου, Αγιορείτου, Σουρωτή - Θεσσαλονίκης.

Παροιμίες για την ταπείνωση.

Ο βαθύς ποταμός τρέχει και δεν ακούγεται.

*

Τα μεγάλα δάση μένουν βουβά.

(Οι σπουδαίοι άνθρωποι ενεργούν χωρίς θόρυβο).

Ο Νόμος του Κάρμα

Επιλογή από την «Εισαγωγή στη Θεοσοφία»

Τον αείμνηστον Κωστή Μελισσαροπούλου

Η λέξη «Κάρμα» είναι σανσκριτική και σημαίνει «πράξη». Επειδή όμως κάθε πράξη είναι αποτέλεσμα κάποιας αιτίας του παρελθόντος και συγχρόνως αιτία άλλων πράξεων που θα επακολουθήσουν στο μέλλον, η λέξη Κάρμα πήρε στην ινδική φιλοσοφία τη σημασία της σχέσεως της αιτίας προς το αποτέλεσμα. Έτσι ο νόμος του Κάρμα είναι ο νόμος της αιτιότητας, της αναπόφευκτης σχέσεως αιτίας και αποτελέσματος, της δράσεως και αντίδρασεως (διότι κάθε δράση προκαλεί αναγκαστικά ανάλογη αντίδραση), ο νόμος της δικαιοσύνης και ισορροπίας (διότι όπου η ισορροπία διαταράσσεται, η φύση τείνει να αποκαταστήσει την ισορροπία που διαταράχθηκε).

Το Κάρμα δεν είναι συμβατικός φιλοσοφικός όρος. Είναι νόμος της Φύσεως. Και όπως πολλοί φυσικοί νόμοι δεν μας είναι απολύτως γνωστοί - μερικοί μάλιστα μας είναι ακόμη τελείως άγνωστοι - έτσι και ο νόμος του Κάρμα δεν μας είναι γνωστός στην βαθύτερη ουσία και σημασία του. Έχει αρκετά παρεξηγηθεί και χρειάζεται προσεκτική μελέτη για να κατανοηθεί σε όλες του τις συνέπειες.

Τον βασικό αυτό φυσικό νόμο που η ινδική φιλοσοφία τον ονόμασε νόμο του Κάρμα, οι αρχαίοι Έλληνες τον είχαν ονομάσει **Ειμαρμένη** ή νόμο «**του αντιπεπονητός**». Η φιλοσοφία της Δύσεως τον ονομάζει νόμο της αιτιότητας. Οι Μωαμεθανοί τον ονομάζουν **τύχη ή πεπρωμένο**.

Όλες αυτές οι λέξεις προσπαθούν να εκφράσουν τον νόμο του Κάρμα, τον οποίο θα προσπαθήσουμε να αναπτύξουμε, όπως τον αντιλαμβάνεται η θεοσοφική άποψη.

Το κάρμα είναι φυσικός νόμος, που λειτουργεί αναγκαστικά, αυτόματα και απρόσωπα. Το αποτέλεσμα κάθε πράξεως ή παραλείψεως - που είναι αρνητική πράξη - έρχεται σαν φυσική και αναπόφευκτη συνέπεια αυτής της ίδιας της πράξεως, και δεν μπορεί να γίνει διαφορετικά.

Σαν κλασική έκφραση του νόμου το Κάρμα αναφέρεται η περιγραφή από την επιστολή του Αποστόλου Παύλου προς τους Γαλάτας:

«Μη πλανάσθε. Θεός ου μνηστηρίζεται. Ο γαρ εάν σπείρη άνθρωπος, εκείνο και θερίσει». Ας προσέξομε πόση αλήθεια και πόση μεγαλοπρέπεια έχει αυτή η φράση! Εκείνο που θα σπείρομε, εκείνο θα θερίσομε. Δεν χωρεί προσωπική επιθυμία, ευχή, παράκληση, ρουσφέτι. Δεν μπορεί να γίνει κάτι τι διαφορετικό. Είναι νόμος, απαράβατος φυσικός νόμος. Εκείνο που θα σπαρεί, εκείνο και θα θερισθεί. Εξαρτάται όμως από την ελεύθερη θέληση του καθενός το τι θα σπείρει. Και αυτό είναι το σημείο που πρέπει ιδιαίτερα να προσέξομε στην εξέταση του νόμου του Κάρμα.

Είναι το Κάρμα απαράβατος φυσικός νόμος, αλλά νόμος που εμείς οι ίδιοι τον ζινούμε, εμείς προκαλούμε τη λειτουργία του. Η Άννι Μπέζαντ δίνει το εξής χαρακτηριστικό παράδειγμα. Το κεραμίδι, με το σχήμα που έχει, ο εργάτης το έκανε. Μπορούσε να του δώσει ό,τι σχήμα ήθελε. Αλλ' αφού το έπλασε όπως το έπλασε, δεν μπορεί πια να να το αλλάξει. Έγινε σκληρό και αλύγιστο. Έτσι είναι και το Κάρμα.

Ο επιπόλαιος μελετητής πιθανόν να βγάλει το συμπέρασμα ότι το Κάρμα περιορίζει και δεσμεύει τον άνθρωπο, ότι τον κάνει δούλο σ' ένα αναπόφευκτο πεπρωμένο, έστω και αν αυτός ο ίδιος το έχει δημιουργήσει. Τούτο όμως δεν είναι σωστό. Με τη βαθειά κατανόηση του νόμου του Κάρμα ο μελετητής θα εξακριβώσει πως όχι μόνον δεν είναι δούλος του πεπρωμένου και των περιστάσεων, αλλά το αντίθετο, πως είναι κύριος και εξουσιαστής τους.

Οι φυσικοί νόμοι στέκουν εμπόδιο στη δράση του ανθρώπου, όσο ο άνθρωπος δεν τους ξέρει. Όταν όμως τους μελετήσει και τους κατανοήσει, τότε μπορεί να τους χρησιμοποιήσει και να τους μεταβάλει σε ανεκτίμητους βοηθούς. Η επιστήμη βασίζεται πάνω στη μελέτη των φυσικών νόμων. Οι ίδιοι συντελεσπαί, κάτω από τις ίδιες συνθήκες, φέρνουν τα ίδια αποτελέσματα. Κατανοώντας τους φυσικούς νόμους, ελευθερωνόμαστε από τη δουλεία της αγνοίας τους. Το Κάρμα, σαν φυσικός νόμος που είναι, περιορίζει τον άνθρωπο, αλλά ως ένα σημείο. Ο άνθρωπος μπορεί, κατανοώντας τον τρόπο της λειτουργίας του, όχι βέβαια να νικήσει ή να καταργήσει το νόμο του Κάρμα, αλλά να χρησιμοποιήσει τη γνώση του μηχανισμού του για να τροποποιήσει τα αποτελέσματά του σύμφωνα με τη δική του θέληση. Αυτό δεν είναι βέβαια εύκολο, είναι όμως δυνατόν.

Πώς είναι δυνατόν;

Είδαμε ότι το Κάρμα δεν δημιουργείται από εξωτερική ενέργεια πάνω στον άνθρωπο - σαν αμοιβή ή τιμωρία - αλλ' ότι δημιουργείται εσωτερικά, από τον ίδιο τον άνθρωπο που υψίπεται το βάρος του.

Είναι το αναγκαίο αποτέλεσμα των πράξεων του παρελθόντος, καθώς επίσης και η αιτία των μελλοντικών αποτελεσμάτων. Αλλά οι πράξεις του παρελθόντος δεν έχουν ούτε αρχή, ούτε τέλος. Παρελθόν είναι οι πιο μακρινοί χρόνοι, αλλά συγχρόνως και το δευτερόλεπτο, που μόλις τώρα πέρασε. Με την προσθήκη, λοιπόν, κάθε δευτερόλεπτου που ζούμε, και επομένως με την προσθήκη νέου Κάρμα που προκαλεί το κάθε δευτερόλεπτο της ζωής μας, η συνισταμένη του Κάρμα διαρκώς μεταβάλλεται, διαρκώς τροποποιείται.

Εφ' όσον βέβαια η ζωή που τώρα ζούμε - τα χρόνια, οι ημέρες, οι ώρες και τα δευτερόλεπτα - δεν είναι ουσιαστικά διαφορετική από την περασμένη μας ζωή, το Κάρμα που δημιουργείται δεν είναι ουσιαστικά διαφορετικό από το Κάρμα που υπάρχει και επομένως το Κάρμα αυτό αποτελεί τα όρια της ελευθέρας μας δράσεως.

Αν όμως η ζωή που τώρα ζούμε - η σημερινή μας δράση - είναι ουσιαστικά διαφορετική από την προηγούμενη, αν τα χρόνια, οι ημέρες, οι ώρες και τα δευτερόλεπτα, που τώρα ζούμε, τα ζήσουμε εντατικά και με νοημοσύνη, αν τα ζήσουμε με συνείδηση της σοβαρότητας και της σημασίας τους, τότε δημιουργούμε νέα γεγονότα, προσθέτουμε νέα στοιχεία, όγκους νέου Κάρμα, που μπορούν όχι μόνον να τροποποιήσουν το Κάρμα, που υπάρχει, αλλά και ουσιαστικά να το μεταβάλουν, ακόμη και να το ανατρέψουν. Όχι σε αντίθεση με τους νόμους του Κάρμα, αλλά σε αρμονία με αυτούς.

Όποτε το Κάρμα μεταβάλλεται και τροποποιείται στιγμή με στιγμή. Από μας τους ίδιους εξαρτάται να το μεταβάλλουμε, όχι εξαφανίζοντας τα στοιχεία του παρελθόντος - διότι αυτό είναι αδύνατον - αλλά προσθέτοντας νέα στοιχεία, τέτοια που να εξουδετερώνουν τα ανεπιθύμητα στοιχεία του παρελθόντος. Επομένως, όχι μόνον δεν είμαστε δούλοι του πεπρωμένου και των περιστάσεων, αλλά - το αντίθετο - μπορούμε να γίνουμε κύριοι του πεπρωμένου και των περιστάσεων. Αρκεί να ζούμε έντονα και με νοημοσύνη, ακολουθώντας πάντοτε τον ηθικό νόμο, που είναι ταυτόσημος με τον φυσικό νόμο.

Το Κάρμα είναι το αποτέλεσμα των πράξεων και ενεργειών του παρελθόντος. Οι πράξεις και οι ενέργειες του παρόντος είναι η αιτία των γεγονότων του μέλλοντος.

Ο Ζιναραγιαντάσα προσδιορίζει ως εξής τα καρμικά αποτελέσματα:

«Στο αστρικό πεδίο οι συμπάθειες δημιουργούν χαρές και οι μνησικαχίες γεννούν λύπες. Στο φυσικό πεδίο οι πράξεις βοηθείας

φέρνουν παρηγοριά και οι πράξεις βλάβης γεννούν πόνο. Γενικά οι πράξεις εξυπηρετήσεως δημιουργούν καλό περιβάλλον, ενώ οι επιβλαβείς πράξεις δημιουργούν κακό περιβάλλον. Οι επιθυμίες γεννούν ικανότητες, οι σκέψεις χαρακτήρα, οι επιτυχίες ενθουσιασμό, η πείρα σοφία. Οι δοκιμασίες δημιουργούν ηθική συνείδηση. Η προθυμία για υπηρεσία γεννάει πνευματικότητα, ο εγωϊσμός εμπόδια».

Διάκριση του Κάρμα είναι σε «ωριμασμένο, συσσωρευμένο και δημιουργούμενο». Ωριμασμένο λέγεται το Κάρμα που έχει σχηματισθεί στο παρελθόν και πρόκειται να εκδηλωθεί σ' αυτή την ενσάρκωση και που θα πάρει τη μορφή του «πεπρωμένου» στη ζωή ενός ατόμου. Πραγματικά υπάρχουν γεγονότα στη ζωή των ανθρώπων και των λαών, που έχουν καθαρή τη σφραγίδα του πεπρωμένου. Συσσωρευμένο Κάρμα είναι εκείνο που για τώρα έχει παραμερισθεί και θα εκδηλωθεί σε μίαν άλλη ενσάρκωση. Και δημιουργούμενο Κάρμα είναι εκείνο που σχηματίζεται ολοένα και που θα φέρει αργότερα τα αναπόφευκτα αποτελέσματά του, είτε σ' αυτήν, είτε σε μίαν άλλη ενσάρκωση...

Ξέρουμε ότι - σύμφωνα με τον νόμο του Κάρμα - η κάθε μας δράση προκαλεί ανάλογο αποτέλεσμα. Επομένως οι μεγάλες δράσεις προκαλούν μεγάλα αποτελέσματα. Ας έχουμε, λοιπόν, μεγάλες δράσεις. Ας ζούμε ειλικρινά, συνειδητά και έντονα. Αλλά η δράση δεν περιορίζεται μόνο στον υλικό κόσμο. Μεγαλύτερη ίσως σημασία έχει η συναισθηματική και νοητική δράση μας στον ασπρικό και νοητικό κόσμο. Και αν τα εμπόδια για τη φυσική δράση είναι πολλές φορές άξεπέραστα, για τη συναισθηματική και νοητική δράση ευκολότερα ξεπερνιούνται και καταρρίπτονται. Αρκεί να το θέλουμε. Αν νοιώσουμε καλά τον νόμο του Κάρμα, δεν είναι πια δυνατόν να απελιζόμαστε από τις φαινομενικές αποτυχίες. Ξέρουμε ότι δεν υπάρχει δράση χωρίς αποτέλεσμα. Αδιάφορο αν το αποτέλεσμα αργήσει να εκδηλωθεί. Είναι βέβαιο ότι το αποτέλεσμα θα έλθει κάποτε, με την σταθερότητα των φυσικών νόμων. Θα πραγματοποιηθεί όταν φθάσει το «πλήρωμα του χρόνου». Έτσι εξηγούνται τα θαύματα εκείνα που ονομάζονται εμπνεύσεις και αποδίδονται στη «θεία χάρη». Είναι το αποτέλεσμα πολύχρονων αγώνων, νοητικής εντάσεως και αγνής ζωής. Μπορεί ένας ερευνητής επίμονα να προσπαθεί να νοιώσει μίαν Αλήθεια και συνεχώς να αποτυχαίνει. Δεν έχει σημασία η φαινομενική αποτυχία. Το αποτέλεσμα θα έλθει κάποτε σαν «φώτιση, εμπνευση, έλλαμψη».

Η δύναμη της σκέψεως είναι ζολοσσιαία. Η σκέψη δημιουργεί

τον χαρακτήρα. Η σκέψη δυναμώνει τον χαρακτήρα. Εκείνο που σκέπτεται κάθε άνθρωπος, εκείνο και γίνεται. Με αδιάκοπη, λοιπόν, προσπάθεια δεν είναι δύσκολη η τροποποίηση του Κάρμα στο καλύτερο, όπως πάλι με ανόητη διαγωγή δεν είναι δύσκολη η μετατροπή του και στο χειρότερο. Όσοι δεν τα ξέρουν όλα αυτά, έχουν τη δικαιολογία πως δεν τα ξέρουν. Εμείς όμως, που λέμε πως τα ξέρουμε, τί κάνουμε; Δεν είμαστε, το λιγότερο επιπόλαιοι όταν δεν κάνουμε τίποτα;

Η βαθειά κατανόηση του νόμου του Κάρμα δίνει τη σωστή λύση σε ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα της φιλοσοφίας. Στο πρόβλημα αν υπάρχει ή όχι ελευθερία βουλήσεως. Είναι γνωστή η διαμάχη ανάμεσα στις δυο αντίθετες θεωρίες, από τις οποίες η μια λέει πως υπάρχει ελευθερία βουλήσεως ή αυτεξούσιο, και η άλλη πως δεν υπάρχει ελευθερία βουλήσεως, αλλά αιτιοκρατία. Η κατανόηση του νόμου του Κάρμα, σε συνδυασμό με το νόμο της Εξελίξεως, δίνει τη σωστή λύση. Είμαστε από το ένα μέρος δούλοι και από το άλλο κύριοι των πράξεων και των πεπρωμένων μας, ανάλογα με τον βαθμό της εξελίξεώς μας. Κάτω από τους περιορισμούς και τη δουλεία του παρόντος - που οφείλονται στη διαγωγή μας του παρελθόντος - μπορούμε να σπείρουμε τον σπόρο της ελευθερίας του μέλλοντος και να επιταχύνουμε τον ερχομό αυτού του μέλλοντος.

Όσο λιγότερο εξελιγμένοι είμαστε τόσο περισσότερο είμαστε δεμένοι στο πεπρωμένο, δούλοι του παρελθόντος και του Κάρμα, που έχουμε μόνιμοι μας δημιουργήσει. Όσο περισσότερο έχουμε προχωρήσει στην εξέλιξη, τόσο λιγότερο είμαστε δεμένοι στο πεπρωμένο, τόσο ικανότεροι να δημιουργήσουμε μόνιμοι μας τις περιστάσεις και τις συνθήκες της ζωής μας, το νέο μας Κάρμα. Και όσο ανεβαίνουμε τις βαθμίδες της εξέλιξεως τόσο πιο πολύ ελευθερωνόμαστε από το Κάρμα του παρελθόντος και δημιουργούμε συνειδητά και σύμφωνα με τη θέλησή μας το μέλλον μας. Έτσι, η εξέλιξη είναι η απελευθέρωση από τα δεσμά του Κάρμα. Ο απελευθερωμένος άνθρωπος δεν δημιουργεί πια δεσμευτικό Κάρμα, που γεννιέται μόνον από τις πράξεις ή παραλείψεις που έχουν προσωπικό κίνητρο.

Η κατανόηση των μεγάλων νόμων της Μετενσάρκωσης και του Κάρμα, μας δίνει το κλειδί της κατανόησης του νόμου της Εξελίξεως και συνεπώς του νόμου της Αδελφότητας όλων των όντων και της Αγάπης. Και με την κατανόηση της εξέλιξεως και της αγάπης γινόμαστε ικανοί να βοηθήσουμε οι ίδιοι συνειδητά την εξέλιξη, και συνεπώς να συντομεύουμε τον κανονικό χρόνο και της

δικής μας εξελίξεως. Δηλαδή να ακολουθήσομε γοργότερο ρυθμό εξελίξεως. Όπως πάλι, μπορούμε να παραμείνομε αδρανείς, και τότε - θέλοντας και μη - θα μας διδάξει ο αναπόφεινκτος πόνος.

Η αγάπη και ο πόνος είναι οι δυο μεγάλοι δάσκαλοι της εξελίξεως. Οι σοφοί διαλέγουν τον δρόμο της αγάπης. Για τους άλλους απομένει ο δρόμος του πόνου. Όλοι θα φθάσουν κάποτε στο τέρμα της ανθρώπινης εξελίξης. Αλλά προτιμότερη η ευθεία, πλατειά και σύντομη λεωφόρος της αγάπης, από την ελυσσόμενη, μακριά και κουραστική ατραπό του πόνου.

Ο ισορροπιστικός νόμος του Κάρμα (Αιτιατού), όπως εκτίθεται στις γραφές των Ινδών, είναι δράσις και αντίδρασις, αιτία και συνέπεια, σπορά και συγκομιδή. Κατά το διάστημα της φυσιολογικής του υπάρξεως, κάθε άνθρωπος, με τις σκέψεις και τα έργα του, δημιουργεί τη Μοίρα του, αυτό δηλαδή που αργότερα θα ονομασθεί «πεπρωμένον».

II. ΓΙΟΓΚΑΝΑΝΤΑ (Η αυτοβιογραφία ενός γιόγκι).

ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ Ο ΤΥΑΝΕΥΣ

Μαρτυρίες από τη ζωή και τις διδασκαλίες του μεγάλου φιλόσοφου

ΧΑΡΑΛ. ΜΗΠΑΡΑΚΗ

Τη βιογραφία του Απολλώνιου του Τυανέα την έγραψε ο Φλάβιος Φιλόστρατος, ο οποίος γεννήθηκε το 170 μ.Χ. και σπούδασε στην Αθήνα. Το έργο του «τα εις τον Τυανέα Απολλώνιον», αποτελείται από οκτώ βιβλία.

Ο Απολλώνιος γεννήθηκε στις αρχές του πρώτου αιώνα μ.Χ. στα Τύανα, ελληνική πόλη της Καπαδοκίας. Η γέννησή του συνοδεύτηκε, σύμφωνα με την παράδοση από θαύματα και οίονους. Όταν η μητέρα του επρόκειτο να τον γεννήσει, παρουσιάστηκε μπροστά της η μορφή του Αιγύπτιου Θεού Πρωτέα, για τον οποίο ο Όμηρος λέει πως άλλαζε μορφές. Η μητέρα του τον ρώτησε τι θα γεννήσει και εκείνος απάντησε «εμένα». «Ποιώς είσαι συ;» ρώτησε. «Ο Πρωτέας, ο Αιγύπτιος θεός», απάντησε.

Όταν έφθασε η μητέρα του στην ώρα του τοκετού, ονειρεύτηκε πως έπρεπε να πάει στο λιβάδι για να μαζέψει λουλούδια. Όταν έφθασε εκεί αποκοιμήθηκε στο γρασίδι. Κάποιοι κύκνοι που ζούσαν εκεί, έκαναν κύκλο γύρω της καθώς κοιμόταν και σηκώνοντας τα φτερά, όπως συνηθίζουν, έβγαλαν φωνή όλοι μαζί. Εκείνη πετάχτηκε από την ωδή και γέννησε. Κάθε έκπληξη μπορεί να προκαλέσει πρόωρη γέννα. Οι ντόπιοι διηγούντο πως τη στιγμή που γεννήθηκε, δημιουργήθηκε κεραυνός, που φαινόταν πως θα πέσει στη γη όμως έμεινε μετέωρος και χάθηκε ψηλά στον αιθέρα². Με όλα αυτά, κατά τον Φιλόστρατο, οι θεοί ήθελαν να φανερώσουν και να προσημάνουν τη δόξα του άντρα αυτού, την ανωτερότητά του πάνω σε όλα τα γίγνα και το ότι ήτο παρόμοιος με τους θεούς.

Στην ηλικία των δέκα έξι ετών, αφιερώθηκε στη μελέτη της φιλοσοφίας του Πυθαγόρα και υιοθέτησε τις αρχές της ανστηρά και πιστά: Αποχή από τροφή κρέατος, από κάθε είδους χλιδή, καταδίκηση των αιματηρών θυσιών στους θεούς· **εφήρμοσε την απλότητα και την εγκράτεια**. Ταξίδευσε πολύ. Επισκέφθηκε πλήθος χώρες. Ώριμος επισκέφτηκε την Ελλάδα. Επισκέφθη μαντεία και την αρχαία Ολυμπία. Το 68 μ.Χ. επανέρχεται στην Ελλάδα και μνείται

στα Ελευσίνια Μυστήρια. Κατόπιν περιοδεύει στη Φοινίκη, τη Συρία, την Κυλικία και διαμένει επί μακρόν στην Ιωνία. Επανέρχεται στην Ελλάδα και τον Ιούλιο του 93 παρευρέθη εις την πανήγυρη των Ολυμπιακών αγώνων και εχαιρετήσθη με πάνδημο χαρά από τους εκεί Έλληνες. Μετά μετέβη στο μαντείο του Τροφωνείου. Στο τέλος της ζωής του επανήλθε στην Ιωνία. Απεθανε το 100 μ.Χ.

Ο Απολλώνιος θεωρείται σοφός, θαυματουργός και προφήτης με θεϊκή έμπνευση. Προσπάθησε να επαναφέρει τις ηθικές αξίες στον κόσμο της διαφθοράς, βασιζόμενος στις αρχές της Πυθαγόρειας Φιλοσοφίας.

Σε ένα ταξίδι του στη Μεσοποταμία, ένας τελώνης που επέβλεπε την είσοδο τον ρώτησε τι φέρνει μαζί του, ο Απολλώνιος απάντησε: **«Φέρνω σωφροσύνη, δικαιοσύνη, αρετή, εγκράτεια, ανδρεία, άσκηση».**

Ο Απολλώνιος θεωρούσε απηφίβαστα τον ατομικό πλούτο και την αρετή. Έγραφε σε μία επιστολή του: «Την αρετή και τα χρήματα, τα θεωρούμε τελείως αντίθετα μεταξύ τους γιατί όταν το ένα μειώνεται το άλλο αυξάνεται και όταν το ένα αυξάνεται το άλλο μειώνεται. «Πώς είναι δυνατόν λοιπόν να συνεισπάρχουν αυτά τα δύο στον ίδιο άνθρωπο;» Έδώ συμφωνεί με τον Μένανδρο, τον σημαντικότερο ποιητή της νεώτερης Αιτιζής κωμωδίας που έγραφε ότι: **«Ο δίκαιος άνθρωπος πλούτο δεν έχει ποτέ».**

Θα μπορούσε όμως ο πλούτος να ήταν ωφέλιμος για τους ανθρώπους εάν υπήρχε και η αρετή. Ο ποιητής του 5ου π.χ. αιώνα Πίνδαρος λέει ότι: «ο πλούτος είναι παντοδύναμος όταν κάποιος τον συνδυάζει με την αρετή.» (Πυθιονίκια V, 1 -2). Και ο Σωκράτης συμπληρώνει: «Τον πλούτο πρέπει να τον χρησιμοποιούμε σαν βοηθό στις καλές πράξεις όπως ακριβώς ένα σταθερό και ειλικρινή φίλο». Σε κάποια διδασκαλία του, ο Απολλώνιος είχε πει: «Τι καλά θα ήταν αν σταματούσε ο πλούτος να χαίρει τόσης τιμής και να άνθιζε η ισότητα!». Όταν ενρώσζετο στην πόλη Ασπενδο της Παμφυλίας και είδε εκεί ορισμένους αποκόπητους να έχουν συγκεντρώσει και κρύβει το σιτάρι και ο κόσμος να λιμοκτονεί είτε στους ενόχους: **«Η γη είναι μητέρα όλων και είναι δίκαιη· εσείς όμως που είστε άδικοι τη θεωρήσατε μόνο δική σας».** Για τον θάνατο ο Απολλώνιος λέει τα εξής: «Θάνατος δεν υπάρχει για κανέναν, παρά μόνο φαινομενικά, ούτε γέννηση υπάρχει για κανέναν, παρά μόνο φαινομενικά. Όταν το Είναι, (η ψυχή) μετατρέπεται σε εξωτερικό σχήμα (σε μορφή), αυτό θεωρείται γέννηση, και όταν η μορφή μετα-

τρέπεται πάλι σε Είμαι (σε ψυχή), αυτό είναι θάνατος. Στην πραγματικότητα τίποτε δεν γεννιέται και τίποτα δεν φθερίεται ποτέ, μόνο τη μια στιγμή φαίνεται και μετά γίνεται αόρατο».

Ο βιογράφος του Απολλωνίου Φιλόστρατος αναφέρει ότι ο Απολλώνιος ενεθυμείτο προηγούμενες ζωές του. Είχε υπάρξει πολλές φορές, αναφέρει, κατά τον θεσμό της Αδράπειας (της αναπόδραστης αιτίας), σύμφωνα με τον οποίο η ψυχή πηγαίνει από σώμα σε σώμα.

Ο Απολλώνιος συνιστά την προσαρμογή μας στην Ειμαρμένη. Λέει τα εξής: «Είναι σκαπό να ακολουθούμε τις Μοίρες και να μη μας δυσχερευτούν οι αλλαγές των περιστάσεων».

Αλλού πάλι ο Απολλώνιος τονίζει ότι υπάρχει Θεία σκοπιμότητα σε ό,τι μας συμβαίνει. Λέει ακριβώς: «Αν υπάρχει κάποια τάξη πραγμάτων, που πράγματι υπάρχει και την επιβλέπει ο Θεός, ο δίκαιος θα σκεφθεί πως ό,τι γίνεται είναι για το καλό».

Εδώ αξίζει να αναφέρουμε ένα παμπάλαιο Ορφικό ύμνο που λέει ότι: «Όλα γενικά όσα μας συμβαίνουν τα γνωρίζει η Μοίρα και ο νους του Διός σε όλη τους τη διάρκεια». Ο στωικός φιλόσοφος Μάρκος Αυρηλίου γράφει με πολύ σαφήνεια: «Ό,τι κι αν σου συμβεί, αυτό από πολύ καιρό προοριζόταν για σένα, και η περιπλοκή των αιτίων ύφαινε πάντα τη δική σου ύπαρξη με το συμβάν αυτό». *Τα εις Εαυτόν, Ι, ε*).

Ο αείμνηστος Διδάσκαλος Αντώνιος Αδριανόπουλος, είχε γράψει τα εξής: «Εκαστος αναλόγως των πράξεών του υφαίνει την Ειμαρμένη της προσεχούς ενσάρκωσής του, κατά την οποίαν δρέπει τους καρπούς των έργων του. Εάν επομένως, οι άνθρωποι εγνωρίζον τον τρόπον κατά τον οποίον συντίθενται οι νόμοι της Ειμαρμένης, θα ήσαν καλύτεροι, διότι θα ηγνόουν ότι ουδεμία πραγματική ωφέλεια υπάρχει εκ των κακών πράξεών των εφ' όσον κάποτε θα υποστούν τας συνεπειάς αιτών».

Ο Απολλώνιος αναφέρθηκε και στη λειτουργία της συνείδησης. Είπε ότι: «Ο νους εξουσιάζει τις πράξεις και η συνείδηση τις αποφάσεις του νου. Αν είναι σκαπές οι επιλογές του νου, η συνείδηση οδηγεί τους ανθρώπους, σε όλα τα ιερά, σ' όλα τα άγια των θεών, χειροκροτώντας και τραγουδώντας· θα φέλνει για χάρη τους, ακόμα κι όταν αυτοί κοιμούνται, στήνοντας ευλογημένο χορό από την πολιτεία των ονείρων. Αν όμως ο νους παρεκτραπεί, η συνείδηση δεν αφήνει τους ανθρώπους να αντικρίσουν τους άλλους στα μάτια, ούτε να μιλήσουν ελεύθερα. Τους διώχνει από τα ιερά, τους απομονώνει από κάθε συντροφιά και τους τρομοκρατεί όταν κοιμούνται».

Ο Ισοκράτης, ο μεγάλος αυτός ρήτορας της αρχαιότητας, στο έργο του «προς Δημόνικον» λέγει τα εξής: «Μην ελπίζεις ποτέ, αν έκανες κάτι κακό, πως θα ξεφύγεις· γιατί κι αν ξεφύγεις από τους άλλους, δε θα ξεφύγεις από τον έλεγχο της συνειδήσεώς σου».

Ο Απολλώνιος συνιστά την απαλλαγή από τα πάθη, που είναι και το σπουδαιότερο έργο κάθε ανθρώπου επί της γης. Είτε τα εξής: «Φρόντισε να απαλλαγής από τα πάθη σου και προσπάθησε να γίνεις φιλόσοφος». Ακόμη δε είπε: «Τα πάθη είναι φωτιά και όποιος τα έχει καίγεται». Υπάρχει στενή συσχέτιση μεταξύ της προσπάθειας του ανθρώπου να αποβάλλει τα πάθη του και του επιτεύγματος της αρετής. Ο Πυθαγόρειος φιλόσοφος Μέτωπος (Ληθολ. Στοβ. Α, 64), στο έργο του "περί αρετής" γράφει: «Τα πάθη είναι το υλικό της αρετής· γιατί η αρετή αυτά μάχεται και απ' αυτά αναδεικνύεται». Ο Απολλώνιος συνιστά να προσπαθήσουμε να γίνουμε φιλόσοφοι· και προσθέτει: «φιλόσοφος τουτέστιν ελεύθερος». Δηλαδή φιλόσοφος σημαίνει ελεύθερος. Ο Θεός Πυθαγόρας διευκρινίζει: «Είναι αδύνατο να είναι ελεύθερος ο άνθρωπος, που είναι δούλος στα πάθη του και εξουσιάζεται από αυτά». (Ληθολ. Στοβαίου ΙΙΙ, 23).

Ένα αξιόλογο θέμα που διδάσκει ο Απολλώνιος είναι η υπομονή και η καρτερικότητα. Λέγει ακριβώς: **«Η υπομονή στην αντιμετώπιση των δυσκολιών, η καρτερικότητα, είναι θεϊκή επινόηση, που βοηθά να ξεπεραστούν οι δυσκολίες, όπως οι επιδέξιοι ναυτικοί σηκώνουν την πλήρη πλώη από τα πλώρια κύματα, όταν αυτά είναι τόσο ψηλά, ώστε να ξεπερνούν το πλοίο».**

Η υπομονή είναι μία από τις σοφότερες υποθήκες, που μπορούν να δοθούν σε κάθε άνθρωπο, είτε βαδίζει συνειδητά το δρόμο της καθάρσεως της ψυχής του από τα πάθη της ανθρώπινης φύσης, είτε βαδίζει χωρίς να έχει φιλοσοφική παιδεία. Στην πρώτη περίπτωση, ο άνθρωπος γνωρίζει ότι οι δικιμασίες που περνάει έχουν μία αιτιότητα και χρησιμεύουν ως **φάρμακα για την εξέλιξη της ψυχής του**· στην δεύτερη περίπτωση ο άνθρωπος δεν γνωρίζει γιατί δοκιμάζεται και γι' αυτό χάνει την εμπιστοσύνη του στο Θεόν. Και στις δυο περιπτώσεις η υπομονή και η καρτερικότητα είναι η σωτήρια συμβουλή. Ο λαός, που με το αλάνθαστο ένστικτό του έχει συλλάβει τη φιλοσοφία της ζωής, λέει μία σοφή παροιμία: «ψομί και υπομονή». Θα μπορούσαμε να την μετατρέψουμε ως εξής: Σταθερότητα στην πορεία του εξαγνισμού και υπομονή.

Αρκετές φορές ο Φιλόστρατος στο έργο του αναφέρει, ότι ο Απολλώνιος απευθύνετο προς τον Ήλιο και προσεύχετο. Στο πρώτο

τον βιβλίο γράφει: «Ο Απολλώνιος παίρνοντας λιβανωτό είπε: «Ήλιε, οδήγησέ με σε όποιο μέρος της γης είναι καλό για μένα». Στο ίδιο βιβλίο γράφει: «Κατά την ανατολή του Ήλιου έκανε ιεροτελεστίες μόνος του, στις οποίες παρευρίσκονταν (από τους μαθητές του) μόνο όσοι είχαν κρατήσει σιωπή για τέσσερα χρόνια». Στο δεύτερο βιβλίο αναφέρονται οι εξής λόγοι του Απολλωνίου: «Αφήστε με αυτήν την ώρα να πάω να προσευχηθώ στον Ήλιο, γιατί πρέπει να πω τη συνηθισμένη μου προσευχή».

Από τον αρχαίο ελληνικό κόσμο, έχουμε έναν ύμνο προς τον Ήλιο του νεοπλατωνικού φιλοσόφου Πρόκλου, του 4ου αιώνα μ.χ., εκ των τελευταίων αντιπροσώπων της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας που αρχίζει (σε μετάφραση) ως εξής: «Επάκουσον Βασιλεύ του πνευματικού πυρός, Τιτάν των Χρυσών ηγίων. Επάκουσόν με χορηγέ του φωτός, κυρίαρχε της πηγής εξ' ής ρέει η ζωή...»

Επίσης έχουμε μία μαρτυρία προσευχής προς τον Ήλιο στον Πλάτωνα, στο «Συμπόσιο» (220 C). Αναφέρεται για τον Σωκράτη το εξής: «Ο δε ευπύκει, μέχρι έως εγένετο και ήλιος ανέσχεν' έπειτα ώχετ' απιών προσενζάμενος τω ήλίω». Δηλαδή «αυτός δε (ο Σωκράτης) έμεινε όρθιος μέχρι που εχάραξε η αυγή και ανέτειλε ο ήλιος. Έπειτα, αφού προσευχήθηκε στον ήλιο, υπεμακρύνθηκε».

Και τώρα θα μεταφέρουμε ορισμένες αναφορές που αγγίζουν τη σφαίρα των λεγομένων «υπερφυσικών» φαινομένων, που μαρτυρούν ότι ο Απολλώνιος είχε ανώτερες πνευματικές δυνάμεις:

- Μία κοπέλα είχε πεθάνει τον καιρό του γάμου της και ο άντρας της ακολούθησε το φέρετρο θρηνώντας. Μαζί του θρηνούσε όλη η Ρώμη, γιατί η κοπέλα καταγόταν από οικογένεια υπάτων. Ο Απολλώνιος, όπως διηγείται ο Φιλόστρατος, έτυχε να παρευρεθεί σ' αυτή την πομπή και είπε: «Αφήστε κάτω το φέρετρο και θα δώσω τέλος στα δάκρυα που χύνονται για τη νέα». Τότε, αφού ψιθύρισε κάτι, ξύπνησε την κοπέλα από τον φαινομενικό θάνατο. Η νέα έβγαλε μία φωνή και επέστρεψε στο σπίτι της όπως η Άλκηστη, όταν ο Ηρακλής την ξαναέφερε στη ζωή.

- Σε κάποιο ταξίδι του, φεύγοντας από την Αντιόχεια, έφθασε στην αρχαία Νίνο. Εκεί όπως αναφέρει ο Φιλόστρατος, είπε σ' ένα συνομιλητή του: «Μην απορείς που ξέρω όλες τις ανθρώπινες γλώσσες, και ξέρω ακόμη κι αυτά που αποσιωπούν οι άνθρωποι». Ο Ασσύριος, μόλις άκουσε αυτά, ένιωθε δέος και τον έβλεπε σαν Θεό.

- Την εποχή του Αυτοκράτορα Δομετιανού, συνελήφθη με την κατηγορία του συνωμότη κατά της εξουσίας και φυλακίστηκε. Στη φυλακή είχε τον εξής διάλογο με τον πιστό του μαθητή Δάμι:

Δάμις: Τυανέα, τί θα πάθουμε;

Απολλώνιος: Δεν πρόκειται να μας σκοτώσει κανείς.

Δάμις: Και πότε θα ελευθερωθείς;

Απολλώνιος: Σύμφωνα με το δικαστήριο σήμερα, όμως εγώ τώρα.

Την ίδια στιγμή ελευθέρωσε το πόδι του από τα δεσμά και είπε στον Δάμι: «Σου έδειξα την ελευθερία μου, έχε το θάρρος». Τότε ο Δάμις για πρώτη φορά κατανόησε με ακρίβεια τη φύση του Απολλώνιου, ότι ήταν θεϊκή και ανώτερη από την ανθρώπινη.

- Κατά τη διάρκεια της δίκης του, ο Απολλώνιος σε διάλογό του με τον αυτοκράτορα του είπε ότι, ούτε την ψυχή του μπορεί να του πάρει, αλλά μήτε και το σώμα του και τη στιγμή εκείνη εξαφανίστηκε από το δικαστήριο. Ο Φιλόστρατος αναφέρει τα εξής: «Όταν εξαφανίστηκε με τρόπο θεϊκό και δύσκολο να τον περιγράψει κανείς, εμφανίστηκε (σε άλλο τόπο) στον Δημήτριο και τον Δάμι (μαθητάς του). Πώς λοιπόν, είπε ο Δημήτριος κατώρθωσες να καλύψεις τόσο μεγάλη απόσταση, σε τόσο μικρό χρονικό διάστημα; Ο Απολλώνιος είπε: «Θεώρησε αυτό το ταξίδι θεϊκό έργο».

- Κάποια εποχή και ενώ ο Απολλώνιος ευρίσκετο στην Έφεσο της Μ. Ασίας, στη Ρώμη διαδραματιζόνταν σπουδαία γεγονότα. Στο παλάτι του Δομετιανού γινόταν δολοφονική απόπειρα εναντίον του. Κάποιος κατώρθωσε να εισέλθω στο παλάτι και όρμησε κατά του τυράννου. Εγένετο πάλη μεταξύ των και με τη βοήθεια ακόμα και των φρουρών του, τον σκότωσαν. Ο Φιλόστρατος αναφέρει τα εξής: «Ενώ αυτά συνέβαιναν στην Ρώμη, ο Απολλώνιος τα έβλεπε στην Έφεσο. Το μεσημέρι, καθώς μιλούσε στα άλσθη της στοάς των γυμναστηρίων, την ώρα που διαδραματιζόνταν τα παραπάνω γεγονότα στο παλάτι, ο Απολλώνιος πρώτα χαμήλωσε τη φωνή... κατόπιν συνέχισε να μιλά με λιγότερο όμως σθένος απ' ό,τι συνήθως... τέλος σώπασε σαν νά 'χε διακοπεί. Έριξε μια φοβερή ματιά στη γη, προχώρησε τρία βήματα και φώναξε:

«Χτύπα τον τύραννο, χτύπα τον». Μιλούσε όχι σαν να έβλεπε μέσα από κάποιο καθρέφτη μια θολή εικόνα της αλήθειας, αλλά σαν να ήταν παρών στα γεγονότα και σαν να συμμετείχε ενεργά. Οι Εφέσιοι, που ήταν όλοι παρόντες στην ομοζία του, ξεπλάγησαν. Ο Απολλώνιος τους είπε: «Hάρτε θάρρος... σήμερα σφάχτηκε ο τύραννος. Τι λέω σήμερα; Τώρα, μόλις τώρα, την ώρα που μιλούσα και σώπασα»... Κατόπιν τους είπε: «Δεν απορώ με όσους δεν με πιστεύουν, αφού λέω πράγματα που ακόμη ούτε όλη η Ρώμη δεν τα γνωρίζει... Συνέχιζαν να μην τον πιστεύουν μέχρι που έφτασαν οι αγγελ-

λιοφόροι των καλών ειδήσεων και επιβεβαίωσαν τη σοφία του άντρα... Όλα συμφωνούσαν με το όραμα που είχαν παρουσιάσει οι θεοί στον άνδρα την ώρα που μιλούσε».

Και μετά την ανθολόγηση ορισμένων «υπερφυσικών» λεγομένων γεγονότων συνεχίζουμε.

Για την αχρεοφαγία έχουμε τις εξής αναφορές: «Απέφυγε τις έμψυχες τροφές γιατί τις θεωρούσε ακάθαρτες και βλαβερές για το νου. Τρεφόταν με ξηρούς καρπούς και λαχανικά, που τα θεωρούσε καθαρά, όπως καθετί που παράγει τη γη».

Για τον Θείο Πυθαγόρα, ο Απολλώνιος είπε τα εξής: «Διακρίνοντας κάτι σπουδαίο στη διδασκαλία του Πυθαγόρα και κάποια μυστική σοφία, που τον έκανε (τον Πυθαγόρα) να γνωρίζει, όχι μόνο ποιος ήταν ο ίδιος, αλλά και ποιός είχε υπάρξει παλιά, βλέποντας ότι πλησίαζε τους βωμούς αμόλυντος και δεν μίαινε το στομάχι του με σάρκες ζώων,... και ότι γενικά τα φιλοσοφικά του διδάγματα ήταν προφητικά και αληθινά, έτρεξα να ασπαστώ τις διδασκαλίες του».

Για την πατρίδα, ο Απολλώνιος είχε ευρύτερη αντίληψη. Σε επιστολή του γράφει: «Είναι ωραίο να θεωρούμε πατρίδα όλη τη γη και όλους τους ανθρώπους αδέρφια μας και φίλους, γιατί όλοι είναι παιδιά του Θεού».

Για τη συμπαράσταση προς τους συνανθρώπους μας που δοκίμαζονται, ο Απολλώνιος συμβούλενε τα εξής: «Παρηγόρησε τον λυπημένο παρουσιάζοντάς του ξένες συμφορές». Είναι το ίδιο με τα λόγια μιας σοφής παροιμίας: Όταν θέλεις να παρηγορηθείς, βλέπε τον χειρότερό σου και όχι τον καλύτερό σου.

Για την οργή ο Απολλώνιος έγραφε: «Το πάθος της οργής, όταν δεν ομολογείται και δεν θεραπεύεται γίνεται φυσική νόσος». Και ακόμη είπε: «Το άνηθος της οξυθυμίας είναι η τρέλα».

Ο Απολλώνιος είχε αναφερθεί και για την **ολιγολογία**, γράφοντας σε επιστολή του: «Οι σημαντικότεροι άνθρωποι είναι οι πιο λιγομίλητοι. Οι φλύαροι, αν κουράζονταν, όσο κουράζουν τους άλλους, δεν θα μιλούσαν τόσο πολύ». Και συνεχίζει: «Είναι χαρακτηριστικό του εντελώς απαιδευτου ανθρώπου, να μην μπορεί να σιωπάει».

Ο Απολλώνιος μίλησε για την **αυτοκριτική**. Είπε ακριβώς: «Γενναίων το και αμαρτάνοντας αισθέσθαι». Δηλαδή είναι χαρακτηριστικό των γενναίων ανθρώπων να αναγνωρίζουν τα σφάλματά των.

Απευθυνόμενος ο Απολλώνιος σε ένα βασιλιά, τον είπε: «Να

φοβάσαι το δικαίωμά σου να κάνεις ό,τι θέλεις και άσκησέ το με σύνεση». Αυτό ισχύει για κάθε άνθρωπο και για όλη του τη ζωή. Είναι βαθύ το νόημα: κάθε άνθρωπος με τις πράξεις του δημιουργεί τη μελλοντική μοίρα του.

Ευρισκόμενος ο Απολλώνιος στην Ανατολή, σε ένα σπουδαστήριο φιλοσόφων που εκαλούντο Γυμνοσοφιστές και συνομιλόντες μαζί τους, ο γηραιότερος από αυτούς είπε τα εξής αξιολογικά: **«Η απλότητα είναι δύσκαλος της σοφίας και δύσκαλος της αλήθειας...** Αν επιλέξετε την αρετή, όπως ο Πρακλής και δείξετε ατοαλένια θέληση να μην ατιμάξετε την αλήθεια και να μην αποποιείσθε την απλότητα της φύσης, τότε μπορείτε να πείτε ότι έχετε κάνει όλους τους άθλους που έκανε κι εκείνος».

Ένας σύγχρονος ευρωπαϊός φιλόσοφος του αιώνα μας (έζησε από το 1900 μέχρι το 1986), ο Όμπαρι Αίβανχόφ, ο οποίος εδίδυξε σε όλη του τη ζωή, πάνω σε ένα και μοναδικό θέμα «ο άνθρωπος και η τελειοποίησή του», γνωστός στους αναγνώστες του ΙΑΙΣΟΥ, είπε τα εξής: «Ανακάλυψα και βρήκα την αλήθεια μέσα στην απλότητα. Τα παιδιά δεν μηχανεύονται. Δεν είναι ακόμη διαστραμμένα... Όταν γίνει κανείς απλός, θα πει ότι έγινε τέλειος. Η λέξη απλός μπορεί να εξηγηθεί με τη λέξη αγνός... Όσο ανεβαίνουμε, τόσο γινόμαστε απλοί... Όσο γίνεσθε απλοί, τόσο πλησιάζετε προς τη θεϊκότητα».

Όταν σε ένα ταξίδι του, έφθασε ο Απολλώνιος στη Ρόδο με τους μαθητές του και είδαν το άγαλμα του κολοσσού (ένα ως γνωστόν από τα επτά θαύματα του κόσμου³), τον ερώτησε ο μαθητής του Δάμις: τί θεωρεί μεγαλύτερο από εκείνο. Ο Απολλώνιος απάντησε: «Άνδρα φιλοσοφούντα υγιώς τε και αδόλως». Δηλαδή τον άνθρωπο που φιλοσοφεί από αγάπη και χωρίς δόλο.

1. Οι κέκνοι θεωρούνται ιερό ποτό του Απολλώνια, του θεού της μαντικής.
2. Ο χειρανός που εμφανίζεται, αλλά δεν πέφτει πάνω στον Απολλώνιο, δηλώνει την προσπάσία που θα παρείχαν οι θεοί στον σοφό.
3. Τα επτά θαύματα του κόσμου ήσαν: Ο κολοσσός της Ρόδου, ο ναός της Αρτέμιδος εις την Έφεσον, το άγαλμα του Ολυμπίου Διός εις την Ολυμπίαν, οι πυραμίδες της Αιγύπτου, οι κρημαστοί κήποι της Βαβυλώνας, το Μανσωλείον εις την Αλικαρνασσό και ο γάρος της Αλεξανδρείας.

Σημείωση: Μετάφραση του έργου από τις εκδόσεις «ΚΑΚΤΟΣ»

Από τη διαθήκη του Βίκτωρος Ουγκώ

«...Ο Θεός. Η ψυχή. Η Ενθύμη. Αυτή η τρίμορφη έννοια είναι αρκετή στον άνθρωπο. Ήταν αρκετή και για μένα. Είναι η αληθινή θρησκεία. Πεθαίνω γι' αυτήν. Αλήθεια, φως, δικαιοσύνη, συνείδηση, αυτό είναι ο Θεός. Deus, Diei. Αφήνω σαράντα χιλιάδες φράγκα στους φτωχούς. Επιθυμώ να με μεταφέρετε στο νεκροταφείο με τη νεκροφόρα των φτωχών. Δίνω όλα τα χειρόγρατά μου και ό,τι άλλο βρεθεί γραμμένο ή σχεδιασμένο από μένα στην Εθνική Βιβλιοθήκη του Παρισιού, που μία ημέρα θα γίνει η Βιβλιοθήκη των Ενωμένων Πολιτειών της Ευρώπης...

Θα κλείσω τα φθαρτά μου μάτια, αλλά τα μάτια της ψυχής μου θα μείνουν ανοιχτά περισσότερο από ποτέ...»

31 Οκτωβρίου 1881

Αντιπροσωπεύω ένα κόσμο που δεν υπάρχει ακόμα· το κόσμο Επανάσταση - Πολιτισμός. Το κόσμο αυτό θα δημιουργήσει τον Εικοστό Αιώνα. Απ' αυτού θα ξεπηδήσουν πρώτα οι Ενωμένες Πολιτείες της Ευρώπης και έπειτα οι Ενωμένες Πολιτείες του Κόσμου.

ΒΙΚΤΩΡ ΟΥΓΚΩ

Ο αείμνηστος διορατικός αγιορείτης μοναχός Παΐσιος για το φύλακα άγγελό μας

Ο Θεός δίνει στον κάθε άνθρωπο το φύλακα άγγελο. Τον βοηθάει σ' όλη του τη ζωή.

Ο φύλακας άγγελος που έχουμε, μας προστατεύει και μας οδηγεί: Όταν προσευχόμαστε για κάποιον, ο άγγελός μας ασπραπιαία μπορεί να βοηθήσει, να πληροφορήσει, να φυλάξει αυτόν για τον οποίο προσευχόμαστε.

Ο φύλακας άγγελος προσπαθεί σ' όλη τη ζωή να φέρει ένα καλό λογισμό στον άνθρωπο κι επιμένει και πονάει και στενοχωρείται, όταν αμαρτάνει ο άνθρωπος και στο τέλος πάει με άδεια χέρια στο Θεό! Ε, αυτό μόνο να σκεφτούμε!

Πολλοί άνθρωποι έχουν δει το φύλακα άγγελό τους. Μόνο να τον δει κανείς και δεν θέλει τίποτε άλλο. Τα μικρά παιδιά όταν γελάνε, βλέπουν το φύλακα άγγελό τους.

Από το βιβλίο «Ο γέροντας Παΐσιος» του Διον. Τάτση 1995

Αναφορά από τον Ιλάτωνα

Όταν κάποιος πεθαίνει, το προστατευτικό του πνεύμα (ο φύλακας άγγελός του) που είχε τύχει σ' αυτόν όταν ζούσε, αυτό αναλαμβάνει να τον οδηγήσει σε κάποιο τόπο, όπου οι ψυχές που συγκεντρώνονται, αφούκριθούν πηγαίνουν στον Άδη. Αφού δε τύχουν εκεί, όσων πρέπει να τύχουν και μένουν όσο χρόνο πρέπει, άλλο πάλι προστατευτικό πνεύμα τους μεταφέρει στην εδώ ζωή.

(Φαίδων, 107 D, E)

Κατάρρα δίκαιη και άδικη

Τότε μόνο η κατάρρα «πιάνει», όταν υπάρχει στο μέσον αδικία. Εάν δεν υπάρχει αδικία, τότε η κατάρρα γυρνά πίσω στο κεφάλι αυτού που την εξαπέλυσε και υψίσταται πλέον της συνέπειάς της...

Οι χριστιανοί δεν πρέπει να καταριόμαστε, γιατί πρέπει να έχουμε υπ' όψιν μας ότι η κατάρρα «πιάνει», όταν προέρχεται από κάποιον που αδικήθηκε· ξεπλένει όμως αυτόν που τη δέχεται, τον καθαρίζει και τελικά τον σώζει. Αυτός όμως που δίνει την κατάρρα, θα τιμωρηθεί γι' αυτό που έκανε.

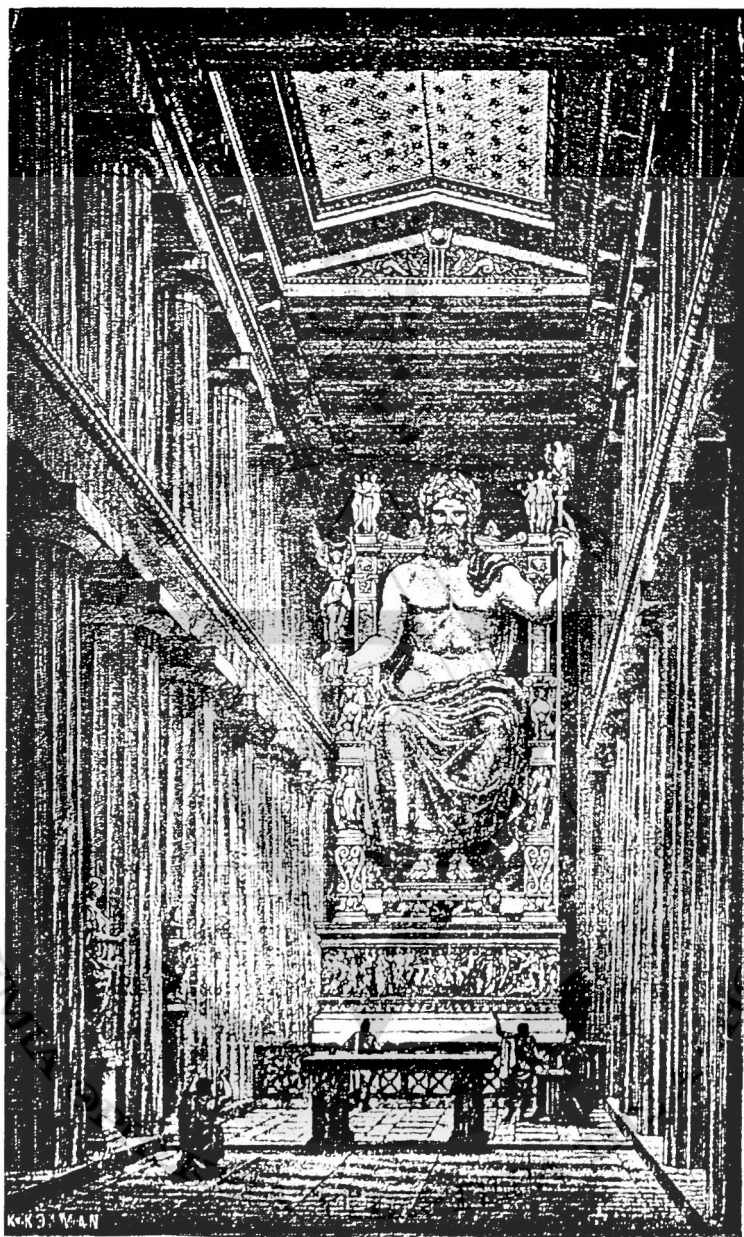
Από το βιβλίο «Ο γέρον Παΐσιος» του Ιερομ. Χριστοδούλου,

Τι λέει η λαϊκή σοφία

- Η άδικη κατάρρα τριγυρίζ' όλη μέρα, και το βράδυ ξανάρχεται στο νοικοκύρη της.
- Η άδικη κατάρρα του νοικοκυρού πομένει (απομένει).

Ποντιακή

Ο ΧΡΥΣΕΛΕΦΑΝΤΙΝΟΣ ΖΕΥΣ ΤΟΥ ΦΕΙΔΙΟΥ ΕΝ ΟΛΥΜΠΙΑ,

(ἀναπαράστασις).

ΠΑΝΟΣ ΒΟΥΡΔΟΥΜΠΑΚΗΣ

Έφυγε από κοντά μας ο σεβαστός μας αδελφός Πάνος Βουρδουμπάκης, παλαιό μέλος της Θεοσοφικής Εταιρείας. Διευθυντής - Επιθεωρητής στην τράπεζα της Ελλάδος, άφησε την καλύτερη γήμη δίκαιου και ενάρετου ανθρώπου στο χώρο της υπηρεσίας του.

Συνεδέθη με μακρά πνευματική φιλία με τον αείμνηστο Ιωάννη Βασιλή, όπου συμπληρουόσαν επαγγελματικά και σταύθηκε η γνωριμία τους αυτή σταθμός στη ζωή του. Εντέχνησε να ευρεθεί σε πνευματικούς κύκλους, όπου εκεί δίδαξε ο Σπυρίδων Νάγος και οι μετέπειτα μαθητές του.

Πιστός, αφοσιωμένος μαθητής και συνεργάτης αυτών, εργάστηκε πνευματικά σε όλη του τη ζωή με πίστη και συνέπεια. Ήταν ένας αγνός άνθρωπος, υπόδειγμα σεμνότητας και καλοσύνης.

Πονεμένος στο τέλος της ζωής του, υπέφερε με stoιχότητα τη δύσκολη πορεία του, με στήριγμα πάντα τις ιδέες του και τη βαθειά του πίστη στη Θεία νομοτέλεια.

Αντίο αγαπημένε μας αδελφέ Πάνο. Το καλό σου μέλλον το εγγνύται η ενάρετη ζωή που έζησες.

Πες στους διδασκάλους μας ότι προσπαθούμε να συνεχίσουμε με συνέπεια τις αρχές που δίδαξαν, παρά τους χαλεπούς καιρούς.

X. M.

ΘΕΑΝΩ ΓΙΟΤΣΑΛΙΤΟΥ - ΑΔΡΙΑΝΟΠΟΥΛΟΥ

Μία πνευματική μας φίλη έφυγε από κοντά μας, η Θεανώ Γιοτσαλίτου, κόρη του αείμνηστον συγγραφέα και διδασκάλου μας Αντωνίου Αδριανοπούλου, άρθρα του οποίου δημοσιεύουμε τακτικά στον ΙΛΙΣΟ.

Καλή της πορεία.

Ο ΖΕΥΣ ΚΑΤΑΚΕΡΑΥΝΟΝ ΤΟΥΣ ΤΙΤΑΝΑΣ

ΑΙ ΜΟΙΡΑΙ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΟΜΙΛΙΩΝ

ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΜΑΪΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ 1996

Είσοδος Ελευθέρα - ώρα 8 μ.μ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ

- 1 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ, Λ. Παπαδομηχελάκη: «Το κλειδί της Θεοσοφίας», ομαδική εργασία κλπ.
- 2 Τρίτη ΠΑΙΟΣ, Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές των Διδασκάλων. Ο ρόλος και η ύπαρξη του κακού στην Ιουδαϊκή και την Χριστιανική θρησκεία.
- 4 Πέμπτη ΑΠΟΛΛΩΝ, Γ. Σιβρή: Το πνευματικό έργο, εντός της Θεοσοφικής στοάς (Μέρος 1ον).
- 5 Παρασκευή ΑΛΚΥΩΝ, Γ. Κολυβάς: Κρισναμούρτι. Ομιλία Αύγ. '78 Καθολική ελευθερία. Δημιουργία της σκέψης. Λέξη και γεγονός.
- 18 Πέμπτη ΑΡΓΕΜΙΣ, Χρ. Καμαρωτάκης: Άρτεμις, η θεά της αγνότητας (Μέρος 4ον).
- 19 Παρασκευή Κ. ΜΕΛΛΟΣ, Π. Αναγνώστου: Ο Ιησούς, ως λόγος Θεού.
- 22 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ, Λ. Παπαδομηχελάκη: «Το κλειδί της Θεοσοφίας», ομαδική εργασία κλπ.
- 23 Τρίτη ΠΑΙΟΣ, Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές των Διδασκάλων. Σύνοψη της έννοιας των εγρηγορώτων.
- 25 Πέμπτη ΑΠΟΛΛΩΝ, Πλ. Κίμος: Βίβλος, αλήθεια και πνευματικότητα.

26 Παρ/ειρή ΑΛΚΥΩΝ, Γ. Κολυβάς: Κρισναμούρτι.Οκτ. '81.Εαυτός και οι άλλοι: Σχέσεις ειζόνων της σκέψης.

29 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ, Α. Παπαδομιχελάκη: Η γραμμή εξέλιξης των Ντέβας. Άγγελοι και Αρχάγγελοι.

30 Τρίτη ΗΛΙΟΣ, Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές των Διδασκάλων. Η προετοιμασία της Παναγίας.

ΜΑΪΟΣ

2 Πέμπτη ΑΡΤΕΜΙΣ, Ζ. Καλαμάρα: Περί συνειδήσεως.

3 Παρ/ειρή Κ.ΜΕΛ/ΛΟΣ, Π.Αναγνώστη: Εσωτερική Κοσμογονία

6 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ, Α. Παπαδομιχελάκη: «Το κλειδί της Θεοδοσίας», ομαδική εργασία κλπ.

7 Τρίτη ΗΛΙΟΣ, Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές των Διδασκάλων. Η γέννηση του βρέφους.

9 Πέμπτη ΑΠΟΛΛΩΝ, Γ. Σιβυής: Το πνευματικό έργο εντός της θεοδοσιακής στοάς (Μέρος 2ον).

10 Παρ/ειρή ΑΛΚΥΩΝ, Γ. Κολυβάς: Κρισναμούρτι , Δεκ. '81, Σύγκρουση εξωτερική - εσωτερική. Βία, μη βία. Δυναμικότητα.

13 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΑΤΣΚΥ, Ασπ. Παπαδομιχελάκη: Ο Ζωδιακός Κύκλος.

14 Τρίτη ΗΛΙΟΣ, Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές των Διδασκάλων. Ο Ιησούς στην εφηβεία.

16 Πέμπτη ΑΡΤΕΜΙΣ, Χρ. Καμαροπάζης: Το πρόβλημα της παιδείας από Θεοδοσιακή απόψη.

- 17 Παρ/ευή Κ.ΜΕΛ/ΛΟΣ, Παν. Αναγνώστου: Η προπόγνη δημι-
ουργία της μορφής στη γη.
- 20 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΛΙΣΚΥ: Α.Παπαδομηχελάκη: «Το κλειδί της
Θεοσοφίας» ομαδική εργασία κλπ.
- 21 Τρίτη ΠΛΙΟΣ: Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές
των Διδασκάλων. Η διδασκαλία του μεγάλου ερημίτη
(Μέρος 1ον).
- 23 Πέμπτη ΛΠΟΛΛΩΝ: Στ. Βαλμάς: Εναρμόνιση του ανθρώπου
με τον Παγκόσμιο ρυθμό.
- 24 Παρ/ευή ΛΛΚΥΩΝ: Γ.Κολιβάς: Κρισναμούρτι, Φεβρ.'82.
Ολιστική κίνηση ζωής. Νόημα και σημασία του θανάτου.
- 27 Δευτέρα ΜΠΛΑΒΛΙΣΚΥ: Α. Παπαδομηχελάκη: «το κλειδί της
Θεοσοφίας», ομαδική εργασία κλπ.
- 28 Τρίτη ΠΛΙΟΣ: Θ. Καφετζόπουλος: Roger de Pins, Επιστολές
των Διδασκάλων. Η διδασκαλία του μεγάλου ερημίτη.
Μέρος 2ον).
- 30 Πέμπτη ΑΡΤΕΜΙΣ: Κρ. Ιωαννίδου: Περί της εσωτερικής γνώ-
σεως.
- 31 Παρ/ευή Κ. ΜΕΛ/ΛΟΣ: Παν. Αναγνώστου: Ο Ερμητισμός.

ΙΟΥΝΙΟΣ

- 6 Πέμπτη ΛΠΟΛΛΩΝ: Ιφ. Χατζηδημητρίου: Στοχασμοί πάνω
σ' ένα ιερό κείμενο.

Μεταξύ μας

ΤΑ ΓΡΑΦΕΙΑ ΜΑΣ

Τα Γραφεία του «ΙΔΙΣΟΥ» Βουκουρεστίου 25, α' όροφος Κωδ. 106 71, είναι ανοικτά κάθε μέρα από 10.30 - 1 εκτός Σαββάτου και Κυριακής.

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ

Παρακαλούμε όπως αποστέλλετε τις συνδρομές με ταχυδρομική επιταγή προς: Περιοδικόν "ΙΔΙΣΟΣ", ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙΟΥ 25, 106 71, Αθήνα.

Επίσης αποστέλλετε με τραπεζική επιταγή μόνον εις:

Θεοσοφική Εταιρία, βουκουρεστίου 25, 106 71, Αθήνα.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙΤΟΥ

ΙΔΙΣΟΥ

Ζάκυνθος: Παν. Βλαχόπουλος

Βόλος: Γ. Κοιταχίβινος

Λαμία: Γ. Μουτάφης

Λάρισα: Ισ. Φελλούς

Ναύπλιο: Χαρ. Μπάρακλης

Πάτρα: Αθ. Κοντοσάκης

Ρέθυμνο: Αντ. Βιστάκης

Ρόδος: Αντ. Βεργωτής

Σύρος: Π. Ζαχαρονίτης

Χαλκίδα: Δημ. Δημαρέλος

Χανιά: Εμμ. Νοταράκης

Κύπρος: Θεοφ. Παναγιώτου

Στοιχειοθεσία Εκτύπωση & βιβλιοδεσία:

ΤυποΚίνηση Α. Αλεξοπούλου
Σόλωνος 36, Κολωνάκι Αθήνα 106 73
Τηλ. & Fax: 36 36 969 & 093/22 43 75

